

Gördüklerim Yaşadıklarım

Ahmed Şahin

Cihan
Yayınları

Öğrencilik ve Yazarlık Yıllarımdan
Unutulmaz Örnekler

GÖRDÜKLERİM YAŞADIKLARIM

Ahmed Şahin

CİHAN İLKGENÇLİK SERİSİ

Ahmed Şahin
www.ahmetsahin.org
mail@ahmetsahin.org

Gördüklerim Yaşadıklarım

Türdav Yayın Grubu

Adına Editör Mehmet Dikmen
Baskıya Hazırlık Türdav Ajans
Baskı Çevik Matbaacılık
Davutpaşa Cad. Besler İş Merkezi
No: 20/18-19 Topkapı/İstanbul
Tel: (0212) 501 30 19
Cilt Savaş Mücellit - (0212) 501 99 42

İstanbul / Eylül 2009
ISBN 978-975-6476-64-2

Yayıncı Sertifika No: 16440

TÜRDAY YAYIN GRUBU

Göztepe Mh. Mahmutbey Yolu Orhangazi Cd. No:16 Bağcılar / İSTANBUL
Tel: (0212) 446 08 08 (pbx) Fax: (0212) 446 00 15 - 90
www.cihanyay.com • bilgi@cihanyay.com • www.kitapkutusu.com

“Cihan” markası ile üretilen bu eserin basım ve yayın hakları
© **Türdav Basım ve Yayımlar Ticaret ve Sanayi A.Ş.**'ye aittir.

Öğrencilik ve Yazarlık Yıllarımdan
Unutulmaz Örnekler

GÖRDÜKLERİM YAŞADIKLARIM

Ahmed Şahin

CİHAN İLKGENÇLİK SERİSİ

ÖNSÖZ

Her insanın, şu muhteşem evren içinde küçük bir dünyası, özel bir âlemi vardır.

Allah, her insana aynı organları, aynı duyguları, aynı cihazları vermiştir. Ancak her insan, kendisine verilen bu cihaz ve duyguları farklı şekilde kullanmakta, neticede insanlar adedince farklı düşünce, farklı davranış, farklı bakış ve farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır.

Her insanın yaşayış ve davranışlarından, hayata duruşundan başkalarının alacağı dersler, ibretler ve tecrübeler vardır. Bu sebeple, edebiyat ve kültür alanında hatıra ve günlük türünden kitaplara büyük bir önem ve değer verilir.

Çünkü hatıralar, tarihe tanıklık eden, insanlığın fikrî ve kültürel gelişimine katkısı olan, hayata ışık tutan orjinal çalışmalardır. Her insanın yaşadığı özel hayat tecrübelerinin, duygusal gelişimlerin tüm insanlığa aktarımını ve paylaşımını sağlar.

Elinizdeki eser, Ahmet Şahin Hocamızın, çocukluk, öğrencilik ve yazarlık yıllarına ait yaşadığı bu tecrübelerden, ibretli olaylardan, herkesin faydalanabileceği, ders çıkarabileceği bazı sahneleri ve yaşam karelerini ortaya koymaktadır. Ahmet Şahin, bu eserde, aynı zamanda 70 küsur yıllık hayatında gördüğü, tanıdığı, feyiz ve ders aldığı Osmanlının son medrese mezunlarından ve cumhuriyet dönemine damgasını vurmuş olan alimlerinden de bahsetmekte; onların dine hizmet anlayışlarından, ihlas ve fedakârlıklarından duyduğu ve yaşadığı bazı ibretli tabloları, bizlerin istifadesine sunmaktadır.

Osmanlının bu son neslini tanıma ve görme şansını bulamamış olan genç neslin, bu hatıralardan alacağı büyük dersler, derin mesajlar, unutulmaz ölçüler olacağı, açık bir gerçektir. Bu duygu ve düşüncelerle, Hocamızın hayatından unutulmaz bazı sahneleri ve kareleri siz okuyucularımızın istifadesine sunmayı uygun bulduk.

Cihan Yayınları
İstanbul, Eylül 2009

İÇİNDEKİLER

Bir Misafir Odamız Vardı	7
Annemin Telkin Ettiği Ekmeğe Saygı Anlayışı	10
Başkaları İçin Anlatmak, Yazmak Marifet Değil	12
Bekleyen Derviş	14
Muhatabın Seviyesine Göre Konuşmazsanız, Anlattıklarınız Boşa Gider	16
30 Yıl Sonra Çözömlenen Bir Miras Olayı	18
Arkanızdan Ah! Dedesinler, Oh! Değil	21
Gönlü Zengin Ak Sakallı İhtiyar Satıcı	22
Şahin Hoca Etliye Sütlüye Karışmazmış	24
Hayalindeki Şahin Hoca'yı Göremeyince	27
Memleketim Yozgattan Bir Düşün Hatırası	30
Kötüyü Ayrıntılarıyla Anlatmak Temiz Zihinleri Kirlendirir	32
Unutulmaz Bir Doğru Düşünme Örneğı	35
İslâm'a Hizmet, Önce İnsana Hizmetle Olur	38
İslâmı Nasıl Bir Üslupla Anlatmalıyız?	41
Tehlike Geçince Kurbandan Vazgeçti	43
Müslüman, Hristiyan'a Yardım Edince	46
Tabancayla Babası İçin Yasin Okutan Evlad	48
Kalp Ameliyatına Gitti, Kendini Tavafta Buldu	50
Kendilerinden Ders Aldığım Son Osmanlı Alimleri	52
Bekir Hâki Efendi	53
Selahaddin Efendi	53
Hüsrev Efendi	54
Bir Gönenli Vardı Bu Dünyada	55
Gönenli Hoca'nın Şefkatinden Misaller	57
Gönenli'nin Manevî Telefonu	60
Gönenli İçin Okunan Hatimler	61
Gönenli'nin, Din Hizmetine Yapılan Baskıya Karşı Tarihi Tavrı	63

Süleymaniye Camii Baş İmamı Sadık Efendi	65
"Işık Şahsiyetler"den Hasan Basri Çantay	66
Akhisarlı Şahin Yılmaz Hoca	68
Bekir Berk, Bize Hakkını Helal Etsin	71
Hayatını Davasına Adayan Adamdan Sırlı Olaylar	73
Komşum Osman Demirci Hoca Efendi	74
Dostlar Meclisinde Yaşanmış Bir Hoşgörü Sohbeti	77
"Kefenden Başka Bir Şey Götürmüyor"	80
Huzursuzluklarımız, Hangi Vitamin Eksikliğinden Kaynaklanırlar?	83
Kırkıncı Hoca'dan Nükteleer	85
Süleymaniye Camiinde Turistlere Namaz Nasıl Anlatıldı?	86
Din Gayreti Sahibi Yaşar Tunagür Hocaefendi	88
Hekimoğlu'nu Hapiste İken Ziyaret	90
Yalnız Yaşayan Müslümanla, Hizmette Yeri Olan Müslümanın Farkı.....	93

BİR MİSAFİR ODAMIZ VARDI

Adına “Konak” dedikleri bir misafir odamız vardı. Civar köylerden gelen yolcular burada misafir kalırlar, işlerini bitirip, ihtiyaçlarını temin ettikten sonra “Allahaismarladık” diyerek çekip köylerine giderlerdi. Bu konağa gelen misafirleri tanıyıp tanımamak söz konusu değildi. Köyün harman yerine gelen yabancılar, gecenin herhangi bir saatinde bile olsa, âniden çıkagelmekte sakınca görmezlerdi.

Çok defa kalabalık grublar hâlinde bastırırlardı. Bu baskınlarda en çok zahmeti yemek hazırlayan annem çekerdi. Rahmetli babam:

– Bir grup misafir geldi, yarım saate kadar sofraya hazır olsun, der, biraz sonra da sofrayı almaya gelirdi. Ama yarım saat içinde bu kadar çok kişiye yemek hazırlamak mümkün mü, yahut evde bu kadar erzak var mı, bunları pek hesaba katmaz, sadece istediği sofranın derhal hazır olması-

nı düşünürdü.

Şu kadar var ki, herşey kendi topraklarımızın ürünü olduğu için evimizde yiyecek maddeleri kilolarla değil, çuvallarla bulunurdu. Zaten bereket denen şeye bütün köy halkı ile birlikte inanmıştık. Misafirin bereket getireceğini bilen köylüler:

– Sizi besleyen, misafir odanızdır, diyerek berekete olan inancımızı perçinlemişlerdi.

Annem yemek hazırlamak hususunda bir hayli becerikliydi. Bu yüzden köylüler ona: “Osmanlı kadını” derlerdi. Düğünlerde, mevlidlerde yemek yaptırmak için hep annemi çağırırlardı.

Bir gün bizim odaya yine ansızın misafirler doluverdi.

Babam her zamanki gibi kesin haberini verdi:

– Akşam namazında gelenlerden başka, bir grup misafir daha geldi. Yatsıya sofraya hazır olsun.

Gayet doğaldır ki, bu kadar geç gelen misafirler için yarım saat içinde istenen yemek hazırlanamazdı. Biraz sonra babam yemeklerin henüz hazır olmadığını görünce bunu annemin beceriksizliğine yorarak hiç unutmamışım şu cümleyi sarfetti:

– Başına “bürük” atan koşmuş kocaya!

Rahmetli babam, bu sözülle annemin bir sofrayı bile hazırlayacak duruma gelemeden başına “örtü” örtüp kocaya geldiğini söylemek istiyordu. Kendini hazırlamadan kocaya gelenin ise, elbette böyle beceriksizlik edeceğine işâret ediyordu.

Halbuki, köylülerin “Osmanlı kadını” dedikleri annem, yine köylülerin tâbiriyle “gözün karasıyla akı arasında” sofraya hazırlardı. Fakat akşam namazından sonra beklenmedik anda gelen misafirler için, iki namaz arasında, hem de çeşitleri birden fazla olan yemekler, ancak bu kadar sürede hazırlanabilirdi.

Annemin bu becerikliliğine rağmen babamın bu kadar hassasiyetini hatırladıkça günümüzün aile hayatını dünle karşılaştırmak geliyor içimden. Kendi kendime diyorum ki:

– Hiç beklenmedik vakitlerde gruplar halinde misafirler bastırırverirse,

sayıları da on-onbeşi bulsa, acaba şehirdeki hanımlarımız aynı becerikliliği gösterir, aynı rahatlık içinde vaziyeti idare edebilirler mi? Şayet istenen yemekler arzu edilen kısa zamanda hazırlanmadığı takdirde, bizler de aynı şekilde çıkışabilir:

– Başına “bürük” atan koşmuş kocaya! diyerek hanımımızı azarlayabilir miyiz? Biz bu sözü sarfedersek, onun bize itirazı:

– Habersiz gelen misafirlere, bundan daha iyi ikram olmaz... şeklinde olmaz mı?

Kısacası, geçmişle bugün arasında hayli büyük farklar var gibi geliyor bana.

Ahmet ŞAHİN, Annesi Huri hanım ve ağabeyi Mustafa ŞAHİN ile birlikte

ANNEMİN TELKİN ETTİĞİ EKMEĞE SAYGI ANLAYIŞI

Ben annemin sırtında tarlada büyümemişim. Çünkü, annem beni sabhtan bir komşuya emanet eder gidermiş. Öğle üzeri koyunları sağmağa gelince emanet bıraktığı komşunun yanına gelip bakımımı yapar, daha sonra da yine tarlanın yolunu tutarmış. O günlerde rahmetli babam askerde olduğu için, evin bütün işini tek başına annem çevirmek zorundaymış. Bunları bana sonradan anlattılar. Ben hatırlamıyorum, ancak hatırladığım bazı hâtıralar var ki, bence hayatımın en aziz hâtıraları arasında yer almaya lâyıktır.

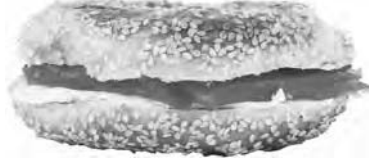
Öğle üzeri köy kenarındaki koyunları sağdıktan sonra, sütü eve getiren annem, alelacele namaza dururdu. Namaz sonunda koşa koşa kucağına giden ben, onun abdest suyuyla ıslanmış tülbentiyle örtülü boynuna sarıldığımda duyduğum derin neş'eyi hiçbir zaman duymamışımdır. Yünden dokunmuş seccadesinin üzerinde beni kucağına alan annem hem okur, hem de sallanırdı. İşte benim gördüğüm ana kucağı da, bu andan ibaretti.

Başka çocuklar gibi ben de, içinde toz şeker bulunan yufka ekmeğinden yapılmış dürümümü gezerek yedim. Halbuki gezerek ekmek yemek, nimetin ayaklar altına dökülmesi, çiğnenmesi demektir.

Bunun için annem bana şunu anlatırdı:

İbrahim aleyhisselâm, Allah’a:

– **Yâ Rabbi! Bunca mal, mülkten usandım, bunları bu kadar bereketlendirme. Bir kısmı ziyan olsun, diye yalvardığında O’na şöyle cevap gelmiş:**

– **Yâ İbrahim, malının bereketlenmemesini istiyorsan, ekmeğini eline al, şurada burada gezerek ye!.**

Bunun üzerine İbrahim Aleyhisselâm eline aldığı ekmeğini bir mendilin içine koyup gezerken yemeye başlamış. Fakat malında, mülkünde bir eksilme, bir ziyan görmemiş. Aynı zenginlik, aynı bereket devam ediyor, hattâ daha da çoğalıyormuş.

Bu defa tekrar sormuş:

– Ya Rabbi! Ekmeği gezerek yiyorum, yine bir ziyana uğramıyorum. Malımdaki bereket aynen devam ediyor?

Bu defa şöyle cevap almış:

– **Yâ İbrahim, sen ekmeğini geze geze yedin ama, bir mendilin içine koydun, bir tek kırıntı olsun yere dökmeden yedin. Halbuki yere dökerek yeseydin, “Bu kulum nimetin kıymetini bilmiyor” diyerek verdiğim ekmeği senin elinden alacaktım, fakat sen nimete saygıda hiç kusur etmedin, biz de malının bereketini azaltmak şöyle dursun, daha da çoğalttık!..**

Annemin anlattığı bu menkıbeyi tatlı hayaller içerisinde dinler, elimdeki içi toz şekerli yufka ekmeğimin bir kırıntısını bile ayak altına düşürmemeye gayret ederdim.

Kendi devrinin terbiyesini bütün varlığıyla yaşayan annem, benim en te’sirli hocalarımdan biri olmak vasfını hala devam ettirmektedir. Ona ömrüm boyunca minnettarım.

BAŞKALARI İÇİN ANLATMAK VE YAZMAK MARİFET DEĞİL!

Sizlere öğrencilik devrimdeki ilk vâzlik denememe ait ibretli bir hatıramı anlatayım izin vererseniz. Bence ibretli bir hakikat var bu hatırada.

Aksaray'daki Kaptanpaşa camiinde toplanmış olan hanımlar, hocamıza müracaat ederek, öğrencileri içinden birini kendilerine vaaz vermek üzere göndermesini rica etmişler. Hocamız da bizi lâayık görmüş olacak ki, çarşamba günleri saat 10'dan itibaren, bir saat kadar hanımlara vaaz vermek üzere bizi görevlendirdiler.

Uzatmayalım. Biz vaaza başladık, bildiklerimizi anlatmaya koyulduk. Bir ilgi, bir tezahürat ki sormayın. Alakanın çokluğu, mihrabtaki vaazı bitirip de hanım cemaatin içinden kapıya çıkıncaya kadar ceplerime sokulan paraların bir hayli yekûna ulaşmasından da belliydi. Her hafta vaazdan sonra cepleri parayla dolu olarak gelen ben, durumu hocama anlatıkça, sessizce tebessüm eden hocam:

– **Git bu paralarla hemen filan kitapları al, derdi.**

Bir müddet bu minval üzere devam ettik.

Bir ara kendimde bir gariplik hissetmeye başladım. O güne gelinceye kadar tefsiri, hadisi hep kendi nefsi için okuyan ben, artık ölçüyü değiştirir gibi oldum. İbretli bir hâdiseyi okusam, bende bir tesir meydana getirme yerine, hemen vaazda beni dinleyen cemaat geliyordu aklıma:

– **Bunu vaazda anlatırsam ne kadar büyük alâka meydana gelir?** diye düşünüyor, artık okuduklarımı hep cemaatin ilgi duyup duyamayacağı açısından değerlendiriyordum. Kendimi ise hiç hatırlamıyor, nefsimi hiç düşünmüyordum.

Bir ara, **ben nereye gidiyorum?** diye kendime sordum.

İyice düşündüğümde gördüm ki, ben masanın üstünde duran bir radyo kutusu haline gelmişim. Nasıl, radyo kutusu Ankara'dan okunan Kur'an'ı, mevlidi sadece naklediyor; dinleyenler göz yaşları içinde dinleseler de kendisi hiç hislenmiyor, sadece nakletmekle yetiniyorsa, ben de aynı haldeyim. Sadece dinleyeceklerin takdirini düşünüyor, kendimi hiç hesaba katmıyorum. Âdeta bir radyo kutusu oldum. Kitaptan alıyor, cemaata anlatıyorum. Duygulanma gibi eskiden sahip olduğum değerlendirmeye sistemi, bende kaybolmuştu.

Âniden karar verdim:

– Vaaza gitmiyorum!

Dâvet üstüne dâvet, teklif üstüne teklif:

– Acaba neden gelmiyor. Parası azsa çoğaltırız, birimizden üzücü bir söz duymuşsa hemen sahibinden özür diletiriz. Biz vaazından çok istifade ediyorduk, mutlaka gelsin...

Israrlar karşısında, hocam da onların tarafını tutunca, durumu açıklamak zorunda kaldım.

– Hocam, artık ben kendim için okuyamaz oldum. Hep içimden bu meseleyi cemaata anlatsam çok alâka toplarım, şunu da duysalar çok memnun olurlar... duygusuyla kendi istifadem değil de başkasının istifadesi için okumaya başladım. Bu duyguyu yok etmek için bu vaazı terketmek istiyorum.

Bu itirafı duyunca, düşünceye dalan hocam hak verdi:

– Söz senindir. Bundan sonra vaaza gitmeyeceksin!

Diyorum ki, eğer şimdi de yazarken hep başkaları için yazıyor, kendimizi unuttuyorsak, yazık olur yazarlığımıza doğrusu.

Bizi ancak duâlarınız kurtarır o zaman.

BEKLEYEN DERVİŞ...

1960 yıllarıydı...

Öğrencilik senelerimin tam heyecanlı ve idealist devresindeydim... Bütün emelim, başımı sokacak bir oda bulmak, okumamı böyle bir yere sığınarak sürdürmektir. Kazandığım müezzinlik imtihanı, bunu sağlamak için büyük bir fırsattı. Bir camide görev alıp da cami odasında bir yerde kalabilirsem, hayatımın en mutlu ve bahtiyar dönemini yaşayacaktım.

Ne var ki, İstanbul Müftülüğü'nün merdivenini her tırmanışımın sonunda büyük bir hayal kırıklığıyla geriye dönüyor:

– **Henüz boş cami yoktur, olunca düşünürüz**, cevabıyla ters yüz ediliyordum...

O günlerde büyük bir sabır ve metanete de sahiptim. Heyecanla beklediğim bu tayin işinin uzun müddet her defasında (boş yer yok) cümlesiyle olumsuz cevaplanması beni üzmesine rağmen, bekleme ve sabretme kararında asla sarsılma olmuyordu. Günün birinde derslerime devam etmeme imkân verecek bir cami odasına kavuşacağıma yürekten inanıyordum. Allah'ın bir şeyi ciddiyetle isteyene, istediğini vereceğine güvenim tamdı. Zaten istediğim oda, öyle ahım şahım bir şey de değildi. Sadece uzanınca ayaklarım duvara değmesin, yeterdi. Bu yüzden namaz kıldığım büyük ca-

milerin avludaki pencere boşluklarına bakar, işte burası dahi bana yeter, diye düşünürdüm.

Uzun müddet beklediğim halde boş cami bulunamayınca kararımı verdim. Topkapı dışındaki mezarlığın içinde sadece cenaze namazı kaldırmak için yapılmış küçük bir mescid vardı. İşte burasını isteyecek, geceleri bu mezarlıkta kalıp gündüzleri şehrin ortasındaki ilim merkezlerinde derslerime devam imkânı bulacaktım.

Bu niyetle, mütevekkil ve sabırlı bir ruh hali içinde, müftülüğün merdivenini yine tırmanmaya başladım. Bu defa, kimsenin gece korkudan kalmaya razı olmayacağı mezarlık içindeki mescide bile razı olacak, buraya tayinimi teklif edecektim.

Kapıyı vurup içeriye daldığımda Müftü Efendi'yi büyük masası başında evrakları imzalarken gördüm. Yanındaki koltuğu işaret ederek oturmamı söyledi. Bu defaki halinde bir sevimlilik hissediyordum. Yüzü asık ve üzgün değildi. Acaba, niyetimi mi hissetmişti. Tam o sırada zile bastı, odacı içeriye girdi, hayatım boyunca hiç unutamadığım şu emri verdi:

– **Süleymaniye Camii'nin dosyasını getir, boşalan müezzinlik için bu evladı oraya tayine karar verdim!..**

Ben nereye razı oluyordum, ama kader, beni nereye tayin ediyordu!.

Son devrin büyük hadis âlimi müftü Bekir Haki Efendi, sözlerini şöyle tamamladı:

– **Evladım, bekleyen derviş, muradına ermiş!..**

O günden sonra bir daha inandım ki, sabrın, sebatın, bir şeyi ciddiyetle istemenin sonu selamettir. Yeter ki, insan için başında sıkıntılara göğüs germesini bilsin, yılıp usanarak ümitsizliğe düşmesin, inancını yitirip sabrını tüketmesin..

MUHATABIN SEVİYESİNE GÖRE KONUŞMAZSANIZ, ANLATTIKLARINIZ BOŞA GİDER

Süleymaniye Camii, müslümanların yüzlerini ağartan ölmez bir eserdir. Orada görev yaptığım günlerde, hemen yanıbaşında bulunan üniversiteden gelecek öğrencilere bu muhteşem eserin özelliğini anlatıp, değerini takdir ettirmek isterdim.

Bir gün camiin içinde hayran hayran gezen iki genç gördüm. Üst başlarının yeniliğiyle dikkati çeken bu iki gence hemen caminin özelliğini ifade eder şekilde konuşmaya başladım:

– Bu muhteşem kubbe yirmi altı metre çapında, elli metre yüksekliktedir. Otuz bin kişi alan bu koca mabed sadece gördüğünüz dört fil ayağı üzerinde durmaktadır. Böyle muazzam eseri yaptıran zat Kanunî Sultan Süleyman’dır. Baş Mimarı Sinan’ın gayretiyle gördüğünüz şekle gelen eser, şimdiye kadar yaşanmış zelzelelerin hiçbirinden de en küçük bir yıkıma maruz kalmamıştır.

Buna benzer izahatı verdikçe muhataplarım sessizce dinliyor, ben ise üniversiteli iki gence tarihimize âit değerli bilgiler vermekle sevinç duyuyordum. Anlatacaklarımı anlatıp, görevimi yaptığımı kani olunca kapiya

doğru ilerledik, gençler memnuniyetlerini belirtirerek ayrılmak üzere iken biri yutkunmaya başladı. Sonunda cesaretini toplayarak sualini şöyle sordu:

– Bu izahatınızdan çok memnun olduk, Allah razı olsun. Ancak bir noktayı anlayamadım, izah eder misiniz?

– Nedir acaba o nokta?

– Camiyi yaptırdığını söylediğiniz padişah var ya?

– Evet.

– İşte O, rüzgâra binip göklerde uçan, cinleri emrinde çalıştırıp han-lar, saraylar yaptıran Süleyman değildir değil mi?

Bu sualden sonra anladım işlediğim hatayı. Muhataplarımın durumla-rını araştırmadan düşüğüm takdirsizliği...

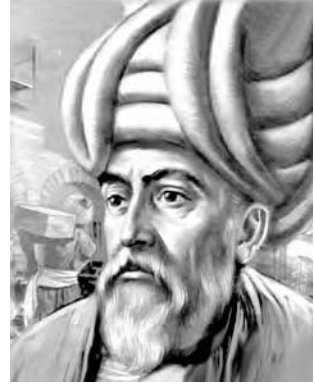
Ben onlara yüksek okul öğrencisi diye hitap etmişim. Halbuki onlar, Silivri'den gelen iki masum gençti. Meşhur Süleymaniye'yi görecekler, göze görülen azametini seyredeceklerdi. Mimarî ve tarihî durumu onları pek ilgilendirmiyordu. Beşyüz sene önceki Osmanlı Sultanı Padişah Süleyman'la, milâddan önceki Peygamber Hz. Süleyman'ı bile birbirinden pek ayıramıyorlardı. Ben bu durumu hiç düşünmemişim. Yani, "insanlara akıllarının kaldıracağı ölçüde konuş." hadisinin emrini yerine getirme-mişim.

Böylece ihmal ve dikkatsizliğimin de cezasını anlattığım bilgilerin yerini bulmamış olmasıyla görmüştüm.

Hadisin bu ikazını nazara almadan konuşanların içinde, zannederim vaizler birinci sırada gelirler. Zira birbirinden farklı kitlelere en çok onlar hitap eder, çeşitli seviyedeki insanlara onlar birçok şeyleri anlatmak du-rumunda kalırlar.

Konumuzu yine aynı hadîs meâliyle kapayalım:

– **"İnsanlara akıllarının kaldıracağı ölçüde konuş!"**

Mimar Sinan

30 YIL SONRA ÇÖZÜMLENEN BİR MİRAS OLAYI

Efendim, Yozgat'ın Çayıralan ilçesine bağlı Yahyasarayı köyümüzde şu an baraj vardır. En verimli tarlalarımız baraj suyu altındadır artık. Buralara otuz sene öncesinden istimlak memurları gelip tarlalarımızı yazdılar. Tabii ki dört oğlan kardeşin üzerine yazıldı. Evli kız kardeşimizin ismi geçmemişti mirasçılar arasında. Zaten kızların tarla mirasında isminin geçmesi de pek hoş karşılanmazdı yöre örfünde.

Aradan seneler geçti, istimlak paralarının ödeneceği yazısı geldi bize. Biz de dört oğlan kardeş olarak Çayıralan ilçesine gidip Ziraat bankasından ismimize yazılı istimlak paralarını aldık, sonra da bir kahvede oturup çay içiyorduk ki, ağabeyim Mustafa olanca duygusallığıyla bizi düşündüren sorusunu sordu:

– Biz burada dört kardeş olarak tarlalarımızın parasını pay ederek cebimize koyduk. Size soruyorum, biz gerçekten de dört kardeş miyiz? Yoksa bir de listede ismi yazılı olmayan kız kardeşimiz de var mı?

Soru bomba gibi düşmüştü ortamıza. Birbirimize bakiştık.. Çok manalı bir soruydu bu? Ağabeyim tekrarladı:

– Söyleseniz ya? Biz dört kardeş miyiz, yoksa bizim ismi listede yazılı olmasa da bir de kız kardeşimiz var mı? Hem de köyde bizden daha zayıf halde mi?

En büyüğümüz Arif:

– Mustafa, dedi, lafı uzatma, ne demek istiyorsan onu söyle. Elbette dört değil beş kardeşiz. Bizim bir de kız kardeşimiz var. Evlenip başka aileye karışmış olsa da o bizim kardeşimiz!..

– Madem bir de kız kardeşimiz var. Neden dört kardeş arasında taksim ettik istimlak parasını?

– Kız kardeşimiz senelerce önce evlenip başka aileye karışıp gitti. Listede ismi yok. Kendinin de zaten böyle bir talebi yok.

– Ben onu bunu bilmem. Cebimize koyduğumuz paraların içinde listede ismi yazılı olmasa da bacımızın da hissesi vardır. İslam onu baba malına mirasçı sayarken, biz tümüyle mahrum bırakıyoruz listede ismi yok diye!. Allah razı olur mu bu ayırımdan?

Bunları söyleyen ağabeyim hemen elini cebine sokup çıkardığı paralardan hesap ederek ayırdığı belli bir miktarı:

– **İşte benim paramın içinden bacımın hissesi**, diyerek masanın üzerine koydu.

Daha fazla beklemek olamazdı. Hemen ben de aynı miktar parayı çıkarıp masanın üzerine bacımın hissesi olarak koydum. Derken ötekiler de fazlaca bekleme gereği duymadılar...

Böylece bizim hissemize ne düşmüşse ablamızın hissesine de aynı miktarı ayırmış olduk. Çünkü bacımın köydeki durumu, bizden daha iyi değildi. **Mirasta zayıflar kollanmalıydı.**

Teklifi yapan Mustafa ağabeyimle birlikte kalkıp ikimiz köyün yolunu tuttuk Akşama köyde ablamızın evine misafir olduk. Önce gelişimizin sebebini anlamadı.. Yatsı namazından sonra çaylarımızı içerken ağabeyim ziyaret sebebini anlattı:

– Kardeşim, dedi. İstimlak memurları tarlalarımızı yazarken kızların ismi yazılmadığından istimlak parasında senin adın yoktu. Bunu sen de biliyorsun. Ama biz dört kardeş isimlerimiz okununca paraları aldık. Kahvede oturup düşündük. Kanun hisse ayırmasa da biz bacımın hissesini ayırmalıyız diyerek hissene ayırdık. İşte senin paran, buyur al, hakkını helal et, biz de vicdan huzuru içinde olalım, anne babamız da mezarların-

Ahmet Şahin; sağında Kamil, solunda Mustafa ve Arif Şahin ağabeyleri ile birlikte Ağabeyi Arif'in evindeler..

da rahat etsinler.. deyip parasını bir bir sayarak ablamın önüne koydu..

Ortalıkta bir sessizlik oldu. Bir şaşkınlıktı sanki bu. Neden sonra bacımız kocasına doğru yönünü çevirerek sırtındaki yükü atmışçasına rahat bir nefes aldıktan sonra dedi ki:

– **Kardeşlerimin beni kardeş kabul etmeyip babamın mirasından mahrum ettiklerini**

söylüyordun. Ben ise benim kardeşlerim yapmazlar öyle adaletsizliği, beni unutmazlar, diyordum. Sen de göreceğiz diyordun. Şimdi gördün mü kardeşlerimi? Kanun beni unutsa da kardeşlerim unutmadılar, hissemi hem de kendi hisselerine denk şekilde fazlasıyla getirdiler.

Bu sırada ablamın gözlerinden pırıl pırıl yaşların süzüldüğünü görüyordum..

Artık ablamızın gönlündeki burukluk gitmiş, sevgi ve saygı tekrar yerini bulmuş, top yekun ailecek mutluluk duymuştuk..

Otuz sene sonrasında bile geriye bakınca bu mutluluğu halen duymaktayız.. Sene 1970...

ARKANIZDAN AH! DESİNLER, OH! DEĞİL...

Çocukluk günlerimde Osmanlı efendisi denen bir ihtiyarın yanına varmış, ona şöyle demiştim:

– Amca, sizi herkes seviyor, kusursuz bir insan, diyorlar...

Daha fazlasını söylemeden sözümü kesmişti:

– Evladım, demişti. Benim kusursuz görülmem, kusurları görmeyişimden, kusurlulara dahi kusursuz gibi davranışımıdır. Şayet ben birilerinin ayıplarını, kusurlarını yakalayıp teşhirden geri kalmasam, aynı hakkı onlara da tanımış olurum. Onlar da benim kusur ve ayıplarımı yakalayıp ilân ederler. Böylece birbirimizle uğraşıp dururuz. Onlara sözümü geçiremem!..

Son cümlesinde de şöyle tenbihte bulunmuştu:

– Sen de kusursuz gibi olmak istiyorsan, kusurlulara dahi iyilik et, yardımda bulun. Göreceksin ki kimse senin kusurunu görüp de seni devre dışı bırakamayacaktır.

Bana kitabın ortasından konuşan bir insan hissi verdi, ihtiyarın bu sözleri. Aradan bunca zaman geçti, ama bunların yanlış olduğu değil, doğruluğu şimdi daha iyi anlaşıldı.

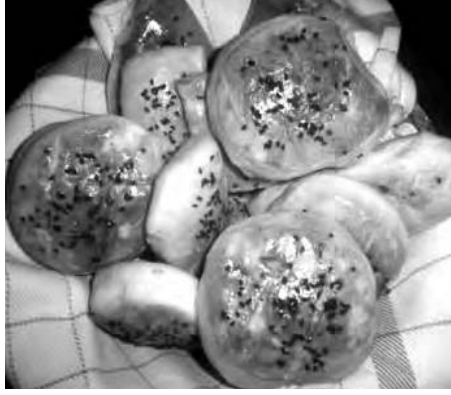
Bugün de diyoruz ki:

– Yüklendiğiniz bir mesaj mı var? Öyle ise bu mesajınızı etkili kılmak için insanlarla iyi geçinin, çevrenizle iyi bir münasebet kurun. Daha doğrusu kendinizi sevdin.

Sevmediği insandan fikir alan, telkinlerine hürmet duyan kimse görülmemiştir. İsterse bu fikirler dosdoğru olsun.

Konumuzu bir büyüğün sözüyle bağlayalım isterseniz:

– Öylesine örnek yaşayın, güzel geçinin ki siz ölünce arkanızdan (aaah!) desinler, (oooh!) demesinler.

GÖNLÜ ZENGİN AK SAKALLI İHTİYAR SATICI

O gün sessiz, fakat devamlı bir yağmur vardı. Sokağa çıkan herkes önceleri birşey hissetmiyor, ancak biraz sonra sırtındaki ceketin ağırlaştığını, sırlıslıklam olduğunu kolayca anlıyordu.

Lâleli camiinin avlusuna çıkmıştım. Oradan denize doğru şöyle bir bakacak, yağmur tanelerinin denizin durgun sularına nasıl düştüğünü seyredecektim. Öğle namazını kılan cemaat çekilmiş, avlu birden tenhalaşmıştı.

Ben, mermer merdivenlerin başından denize doğru bakarken, dış avludan ak sakallı biri girdi içeriye... Elinde camlı bir kutu ile ilerleyen ihtiyarın, peksimet satan bir fakir olduğu, her halinden belli idi. Beyaz bir naylon örttüğü başından aşağıya süzülen yağmur suları zaman zaman beyaz sakalına da sızıyor. Kanı kaçmış beyaz yüzünde pırlıl pırlıl dolaşarak yere damlıyordu.

Hayat yükü, yaşlılıkla birleşip, ağırlaştığını hissettirince, zayıf, nahif bedeni iyice çökmüş, puslu camın içindeki peksimetlerin bir kısmının halen satılmayışı onu biraz daha yormuştu.

Birkaç adımlık mesafeyi, birkaç defa dinlenerek yürüyen ihtiyar, nihayet basamaklara yukarı tırmandı. Artık dikkatim, olanca tecessüslerimle onun üzerindeydi. İçimden neler geçmiyordu. Keşke elimde bol imkân olsaydı da bu ak sakallı zata hayatı böylesine meşakkatli bir yük olmaktan çıkaran bir çare bulsaydım. Ömrünün sonunda huzur ve istirahat içinde iken gitseydi

bu âlemden. Ne var ki, benim maddî durumum da parlak sayılmazdı.

Ama hiç olmazsa peksimet de alamaz mıydım? Satamadığı peksimetlerden birkaç tane alır, hem ben öğle yemeğini yemiş, hem de ona belki de günlük harçlığını kazandırmış olurum.

– Amca bey! Bana iki tane peksimet verir misiniz?

Beklenmedik bir andaki bu müşteri onu sevindirmişe benziyordu. Titrek elleriyle hemen başındaki beyaz naylonunu düzelttikten sonra, camekânını mermer basamağa koydu. Kapağını açtı. Çiseleyen yağmur tanelerinin içine düşmemesi için belli bir itinâ ile iki peksimeti kâğıda sarıp bana uzattı.

Geriye paranın üstünü iade etmek kalıyordu. Halbuki ona içimden ağlıyordum; acıyıp, yardım etmek istiyordum. Ama yardım edecek belli bir imkânım da yoktu. Şu kadar var ki, paranın üstünü almamak mümkündü. Bu benim için fazla birşey değildi. Onun için ise günlük kazancının birkaç misli demekti.

O, ak sakalından yağmur taneleri süzülürken, titreyen elleriyle yamalı ceketinin yırtık ceplerinde bozuk para arayıp paramın üstünü vermeye uğraşıyordu. Gülümseyen, şefkatli bir çehre ile kendisine âdeta rica ettim:

– **Kalsın, kalsın!**

Ve hemen basamaklardan yukarıya çıkmaya başladım. Maksadım hemen uzaklaşmaktı. Ama ciddi bir ses, kararlı bir itiraz beni yerime mıhladı.

– **Hayır, hayır! Rica ederim alın paranızın üstünü. Ben günlük rızkımı kazanmış birisiyim. Bak bunları da sen alınca, geride sadece dört peksimet kaldı, onu da satarım inşaallah. Lütfen siz alın paranızın üstünü!**

Biraz bekledim. Almak istemediğimi belli etmeye çalıştım. Ne mümkün? Kararlı ve ısrarlı tutumundan belli idi ki, paranın üstünü kabul etmeyecek. Dönüp parayı alırken kendimden utandım ve içimden öyle bir fer-yat koptu ki, sesimi bütün ruhanîlerin duyduğuna eminim..

– **Ey ak sakallı ihtiyar! Sen bütün zenginlerden daha zengin, bütün gençlerden daha gençsin!**

Senin o minnetsiz ve gözü tok halini hatırladıkça gençliğimden utanıyorum. Cebi zengin, gönlü fakirlere senin duanı bekliyorum. Nerde sen, nerde biz?

Ahmet Şahin; sağında Mehmet Dikmen, solunda ise Şaban Döğen ve Ahmet Yüter hocalarla birlikte

ŞAHİN HOCA ETLİYE SÜTLÜYE KARIŞMAZMIŞ!

Okuyucularımınla her karşılaştığımda genellikle takdir ve tebrik almak-tayım. Ancak bu iltifatlar, bende zaman zaman bir şüphe meydana getirir.

– Nezâketlerinden dolayı, bana takdirlerini ifade ediyorlar. Yoksa beni tanımasalar herhalde birçokları tenkidlerini de ifade edecekler, diye düşü-nürüm.

Bundan dolayı beni tanımayan okuyucularımdan fikir sormayı çok is-terim. İşte böyle bir fırsat buldum evvelki gün. Çanakkale’den gelirken otobüsümüzün mola verdiği terminalde biri arkamdan seslendi:

– Hacı amca, buyur çayı birlikte içelim.

Baktım masum görünümlü bir genç, sandalyeyi çekip oturdum.

Çayımızı içerken sohbete başladık.

– Tanışıyor muyuz?

– Hayır, dedi genç. Koltuk arkadaşınla sohbetini duyunca size ısındım. Bunun için çayı birlikte içelim deme cesareti buldum.

– Nerelisin, ne iş yaparsın?

– Erzurum-Horasanlıyım. Üniversiteyi bitirince İstanbul’a çalışmaya geldim. Bir inşaat şirketinde iş buldum.

– Erzurumlu olunca Kırkıncı Hoca’yı duymuşsundur belki?

– Bir defa Fatih adlı binada sohbetinde bulundum. Başka bilemem. İstanbul çok büyük ve karışık bir şehir. Harcanmaktan korkuyorum. Kırkıncı Hoca gibileri burada da vardır elbette. Öylelerini bulmalıyım.

Gazetem de olmasa kendimi iyice boşlukta hissedeceğim doğrusu.

– Ne gazetesi okuyorsun?

– ZAMAN.

– Kimleri okursun köşe yazarlarından?

Yazarları bir bir saydıktan sonra nihayet sıra bize de geldi. Aradığım fırsatı bulmuştum. Beni tanımayan bir okuyucudan kendimi rahatça öğrenebilirdim. Sözleri iltifat değil, gerçek değerlendirme olabilirdi. Hemen ilk suâlimi sordum:

– Sohbet köşesini nasıl buluyorsun?

– Şahin hocayı mı?

– Evet,

– O etliye sütlüye karışmaz! demez mi?

Eyvah dedim içimden. İyi bir eleştiri alacağız galiba. Hak ettik bunu da. Kendim istiyordum böyle bir okuyucu ile karşılaşmayı, öyle ise dayan bakalım.

– Etliye, sütlüye karışmaz bulduğunuza göre, pek okumuyorsunuz herhalde. Beğenmediğinizi ifade etmiş oluyorsunuz çünkü..

– Yoooo, dedi muhatabım: Beğenmez olur muyum. Gazeteyi alınca onu okumadan bıraktığım vaki değil.

– Etliye sütlüye karışmaz, dediniz ya?

– Canım ben füzuli konulara girmez, şahsiyat yapmaz, demek istedim. Onun yazdıkları insana ömür boyu lazım olan şeyler.

– Onu hiç gördünüz mü?

- Çok arzularım görmeyi, ama mümkün olmaz.
- Neden?
- Onlar çok meşgul insanlar. Bizlere zaman ayıramazlar ki.
- Peki onunla görüşsen ne derdin?

Biraz düşündükten sonra beklemediğim bir cevap verdi:

- Beni yanına al, yetiştir, derdim.
- Sen üniversiteyi bitirmişsin, nasıl yetiştirecek seni?
- Benim öğrendiklerim ne ki onun yazdıkları yanında.

Bu güzel niyet karşısında ne yapayım? Çaresiz bu temiz duygulu masum insana kendimi tanıttım.

- Sen şimdi Şahin hocayla konuşuyorsun!

Biraz durakladı. Şöyle baştan aşağıya bir süzdü. Olabilir de olmayabilir de demek istiyor gibiydi. İşi sağlama almak istedi..

- Ciddi misiniz, dedi.

Ciddi olduğumu anlayınca da ortalık karıştı.

Kucaklaştık. Bir heyecan vardı ikimizde de. Bize bakışanlar söylüyorlardı.

- Amcası mı, dayısı mı neymiş? Burada buluştular işte!

Bu karşılıklı sevgi ve saygıyı görüp de anlayamayanlara demek istedim ki:

– Dinimizde öylesine yüce ve kudsi anlayış var ki birbirini hiç görmemiş insanları baba-oğul, amca-dayı haline getirir, böylesine hürmetli ve saygılı duruma yüceltir.

HAYALİNDEKİ ŞAHİN HOCA'YI GÖREMEYİNCE...

Gazetede çalıştığım yıllardı. Birgün çalışma odamın kapısı önce tıklatıldı, sonra yavaşça açıldı. Yetmiş yaşlarında olduğunu sonradan kendi ifadesinden anladığım bir muhterem içeri girdi. Mütebessim ve müteredditti.

– **Hoca Efendi'yi görmek istiyorum!.. dedi.**

Hemen ayağa kalktım, kendisini buyur ettim. Masamın yanındaki sandalyeye oturdu. Hoş beş edip, sohbeta başladık. Ereğli'deki işyerinden emekli olmuş, şimdi Nevşehir'deymiş. Zengin kütüphanesinde emeklilik günlerini okumakla geçiriyor, bu sebeple zamanın nasıl geçtiğini bilemiyormuş bile...

Şahin Hoca'nın kitaplarının hepsini de âdetâ ezberlemiş. Onun hayranıymış, İstanbul'a gelince bir defa görmek istemiş. Onun için gelmiş. Bu sebeple suâlini bir daha tekrar etti:

– Şahin Hoca Efendi ne zaman gelecek. Görüşmek mümkün olmayacak mı acaba?..

Ne diyeceğimi bilemedim. Önce kendimi onun sandığı gibi selâhiyetli

bir hoca olarak bilmiyorum. Bilmediğim için de hayalindeki hocaya sahip çıkamıyorum. Sonra onun beklediği görünüşe ise hiç sahip değilim. Sü-kût-u hayal bahismevzu. Ama başka çâremiz de yok.

– **Buyurun, Şahin Hoca benim,** dedim mecburen.

Bu defa bakışlarını iyice bir üzerime yoğunlaştırdı. Biraz düşündü, sonra ciddiyetsiz bir tavır göremeyince suâlini tekrar etti:

– Yani şimdi ben Şahin Hoca ile mi görüşüyorum?

– **Maalesef öyle!**

O anda ikimiz de birbirimizi iyice süzdük. Onun bana neler söylemek istediğini hayretli tavrından anlıyor gibiydim. Sanki diyordu ki:

– Hani senin pamuk gibi beyaz sakalın, kocaman bir cübben, iri yarı görünüşün, müşekkel halin?..

Az sonra ikimiz de toparlandık. Ayağa kalktı, yanıma yaklaştı:

– Sen çok gençmişsin, böyle tasavvur etmiyordum, müsaade edersen bir kucaklayayım, dedi.

Kucaklaştık, yerimize oturduktan sonra memnuniyetini ifade etti:

– Maamafih, genç oluşunuza da sevindim, zira daha çok eser yazar, faydalı olursun inşaallah...

* * *

Beni hayalinde tasavvur ettiği gibi bulumayan bu muhterem zatın hayreti bir vak'ayı hatırlattı.

Vâizin biri şehrin büyük camiinde vaaz ederken:

– Muhterem cemaat, kırk sabah namazını cemaatin ilk tekberiyle kılan kimse mutlaka Hızır'ı görür, demiş.

Cemaattan bir zat da, çok merak ettiği Hızır'ı görmek için, başlamış sabah namazlarında mutlaka camiye gitmeye. Hem o kadar acele ile gidiyormuş ki, ilk tekberi kaçırmadan erişmek niyetiyle, yolda rast geldiklerine selam vermeye bile zaman bulamıyor, hızla geçiyormuş.

Tam otuz dokuz sabah kar dememiş, kış dememiş, alaca karanlıkta büyük camiye namaza devam etmiş. Ama bir türlü Hızır'ı görememiş. Gördüğü kimselerin içinde de Hızır'a benzer kimse yokmuş. Zira onun

nazarında Hızır, yeşil cübbeli, ak sakallı ve nur yüzlü biriymiş.

Nihayet kırkinci sabah, yine yola koyulmuş, hızla giderken bir çobana rastlamış. Çoban kendisini bir türlü bırakmıyor, tekrar tekrar soruyormuş:

– **Baba, beni niçin arıyorsun?**

Ama o, yüzüne bile bakmıyor, basıyormuş feryadı:

– **Bırak be çoban! Ben ilk tekbire erişeceğim. Hızır'ı göreceğim.**

Derken çoban ansızın kaybolmuş. Şüphelenen adamın aklı başına gelmiş. Bu defa ikinci feryadı basmış:

– Eyvah, meğer Hızır, çoban gibi de olabilirmiş ama, ben görünüşe al-dandım, yeşil cübbe hayaline daldım.

Demek çoban gibi görünmek, Hızır olmaya mâni değilmiş.

MEMLEKETİM YOZGATTAN BİR DÜĞÜN HATIRASI

Düğünlerimizin İslâmî ölçüler içerisinde icra edilmesine yardımcı olmak için iştirak edip katkıda bulunmayı gönülden isterim. Ancak imkânlarım ve durumum, buna müsait olmaz. Sadece memleketim Yozgat'ta bulunduğum bir sırada aldığım düğün davetine icabet etmek, benim için kaçınılmaz oldu. Zira arada bir de akrabalık hakkı söz konusu idi. Bu sebeple tam birbuçuk günlük bir yolculuktan sonra Yozgat'ın Akdağmadeni'ne ulaşabildim. Kazanın hemen yanbaşındaki bir köye gelin almaya gittik. Köylüler bizi hürmet ve saygı ile karşıladılar. Bununla beraber âdetlerini uygulamaktan da taviz vermeyeceklerini ifade ettiler.

Ben çoktandır terkettiğim buraların âdetlerini artık unutmuşum anlaşılan. Merakla beklemeye başladım. Köyün temsilcisi olan bir adam kalabalığın içinden sıyrılıp ileriye çıktı.

– **Ağalar!** diye söze başladı. Şimdi size bir sual soracağım, bilerseniz başımızın üstünde yeriniz var, buyurun misafirimizsiniz. Bizden size sadece hürmet ve saygı olur. Şayet bilemezseniz lütfen size reva göreceğimiz işkenceye rıza gösterin. Bu saygısızlık değil, bizim âdetimizdir.

Bir hayli meraklandım. Suali benim de bilebileceğimi zannederek,

kalabalığın içinden öne doğru yavaşça ilerledim. Köylü elindeki kocaman sopayı yanındaki taş yığınına vurarak sordu:

– **Söyleyin bakayım, şu taşların yaşı kaçtır? Kaç yaşında bu taşlar?**

Düşünmeye başladım. Bu taşların kaç yaşında olduğunu ne ben bilebilirim, ne de oradakilerden herhangi biri. Yavaşça geriye çekilmeye başladım. Anlaşılan benim işim değil bu gibi konular. Oğlan tarafından ağabeyim **Mustafa Şahin** ileriye atıldı.

– **Dinleyin ağalar, sualinize cevap vereceğim,** dedi.

Beni bir heyecan alıp götürüyordu. Bu taşların kaç yaşında olduğunu nasıl bilecek, ne türlü cevap verecek diye. Ama o sakın ve vakarlı idi. Cevap verdi ama nasıl? Şöyle dedi:

– **Ağalar! bu taşların kaç yaşında olduğunu ancak Cenab-ı Allah bilir!**

Bir alkış tufanı yükseldi. Bravo! Sesleri düğün evinin önünde çınladı. Belli ki cevap beğenilmişti. Bir hücumla cevap veren eller üstüne alıp, düğün evine doğru havada götürdüler...

Meğer bir gece önce de oğlan tarafı bunlara bir soru sormuş, ama bunlar cevabı bilemedikleri için (kendi tabirleriyle) teslim olmuşlardı. O soru bundan da enteresandı. Şöyle sormuş Mustafa Şahin onlara:

– **Söyleyin bakalım ağalar, abdest suyu kandan, seccadesi candan, beş vakit namaz kılar, bilmez kıblesi ne yandan!**

Köylüler düşünmüş, taşınmış, hiç duymadıkları bu sorunun cevabını akıllarına getirememişler ve sonra da:

– Biz bilemedik, teslim olduk, cevabı siz söyleyin, demişler. Bir filozof edasıyla **Mustafa Şahin** cevabı şöyle açıklamış:

– **Yunus Peygamberdir. Balığın karnında balık kanıyla abdest almadı mı, canlı balık üzerinde namaz kılmadı mı? Bu müddet içinde kıblesi belirsiz olmadı mı?**

Memleketim olan Yozgat'taki bu düğünden de anladım ki, yabancı kültürün istilâ edemediği yerlerimiz var halen.

KÖTÜYÜ AYRINTILARIYLA ANLATMAK TEMİZ ZİHİNLERİ KIRLETİR

Avrupa'dan gelen işçilerimizin başına toplanıp, o diyarın haberlerini, bir kısım insanlar merak ve heyecanla dinlerlerken; ben ruhen şiddetli bir sıkıntı duyardım. Anlatılanlar karşısında âdeta tuz gibi erirdim.

Bîcare işçimiz, gayr-i müslimlerin madde eksenli, maneviyattan uzak hayatlarında gördüğü sefahet ve eğlenceleri, kendine pay çıkarırcasına abarta abarta anlatırken; başına toplanan bir beyaz kâğıt kadar temiz insanlara hem aşağılık duygusu, hem ahlâksızlık telkin ettiğinin bilincinden uzak. Bu mâsum dinleyicilerin bilmedikleri, hattâ hayâl bile etmedikleri sefahet ve dalâletleri, onların hayâllerine sergilemek suretiyle, zararlı propaganda yaptığının farkında bile değil!..

Geçtiğimiz yıllarda, bir tanıdığım, Belçika'dan gelmişti. Baktım o da diğer işçilerimiz gibi, gayr-i müslimlerdeki ahlâksızlıklardan, sefahet ve gece hayatlarından, güya nefretle ayrıntılı bilgi veriyor. Fakat, o rezalet ve sefaheti bilmeyenlerin nefislerini tahrik ederek, hayâl ve zihinlerde, Avrupa'nın nefse hoş gelen taraflarını yerleştirdiğinden habersiz...

Bu tanıdığıma dedim ki:

– Sana, çok muhtaç olduğumuz İslâmî bir prensip söyleyeceğim. Fakat, evvelâ, bu islâmî prensibi ezberleyip her zaman hatırında tutacağına söz vermen şarttır.

– Kimin için bu prensip? dedi.

– Senin gibi, saf zihinleri bozucu temiz hayalleri kirletici haberler nakleden zararlı kimseler için, dedim.

– Ben zararlı mı oluyorum? dedi.

– Evet, kötü haberler anlatıyorsun ve zararlı oluyorsun, dedim. Bizim görmediğimiz ve bilmediğimiz ahlâksızlıkları, bütün mübalâğasıyla ortaya seriyorsunuz. Bizim aklımız anlatılanları onaylamasa bile, yaradılışı icabı nefsimiz, anlattığınız bu sefahetlere meylediyor. Böylelikle hayâlen bizi meyhanelere, kumarhanelere ve daha bilmem nerelere götürmüş oluyorsunuz. Bunlara taraftar çıkan nefsimizle bizi karşı karşıya getiriyor, hayâlimizi kirletiyorsunuz.

– Peki ne yapayım? Gezdiğim memleketlerde gördüklerimi anlatmayayım mı?

– Anlat, anlat ama, sana söylemek istediğim şu İslâmî prensibi aklından çıkarmadan anlat!

– Ne imiş o prensip, söyle de meraktan kurtulalım!

– Peki söylüyorum, iyi dikkat et:

“Bâtıl şeyleri iyice tasvir, sâfi zihinleri idlâl eder!”

Muhatabım bu cümleyi kendi kendine, tekrar tekrar mırıldandı:

“Bâtıl şeyleri iyice tasvir, sâfi zihinleri idlâl eder!”

Bir şeyler anlamıştı belki, ama ben yine de izah ettim:

Her nerede olursa olsun, ahlâk bozucu eğlenceleri, inanç yıkıcı fikir ve haberleri, ayrıntılarına varıncaya kadar iyice tasvir ederek anlatmak; dinleyenlerin tertemiz zihinlerinde ve hayâllerinde lekeler bırakır, nefis de bunlara alâkâ gösterir. Bu suretle temiz zihinler bozulmuş, anlatılan kötülük tasvirleriyle kirletilip lekelenmiş olur.

İstanbul’un sefahet yerlerini bilmeyen saf bir köylü çocuğuna bunları iyice anlatın. Sonra da:

– **Buralar çok kötü yerlerdir, sakın gitme!”** deyin. Tutar mı bu tavsiye? O saf köylü çocuğu, İstanbul’a geldiği gün, ilk iş olarak iyice tasvir ettiğiniz o bâtil yerleri gezmeye ve gidip görmeye can atacaktır.

Belçikalı tanıdığımın bu prensibe o kadar akıllı yattı ki, bundan sonra Avrupa’dan bahse derken, konuşmalarında, dinleyenlerin saf zihinlerini bulandırıp, aşağılık duygusu telkin edecek tek cümlesine rastlamadım.

Bir gün kendisine:

– **Belçika’da eğlence yerlerinden ve onların bizden çok daha medenî olduğundan bahsediyorlar, ne dersin?** dedim.

Bu zeki ve dindar işçimiz, parmağını dudaklarına bastırarak **“sus!”** işareti verdikten sonra,

bana şöyle karşılık verdi:

– **Bâtil şeyleri iyice tasvir, sâfi zihinleri idlâl eder.”** Yani, kötü şeyleri ayrıntılarıyla anlatmak, temiz zihinleri kirletir.

UNUTULMAZ BİR DOĞRU DÜŞÜNME ÖRNEĞİ

Bir yaz günüydü. Ben Çanakkale'ye gidiyordum. Koltuk arkadaşım da Tekirdağ'a... Ancak araba her durakta yolcu alırken arkadaşım:

– Bu nasıl otobüs, dilenci vapurunu da geçti, diyerek küplere biniyor, sanki sinir krizleri geçirecek gibi oluyordu.

– Böylesine kötü arabaya nasıl olup da bindik, her gördüğü yolcuyu alıyor, her kalabalıkta müşteri arıyor, diye feryadı basıyordu.

Baktım arkadaşım kendi kendini yeyip bitirecek.

– **Bak, dedim senin asabileştiğin konuda ben hiç de kızmıyorum. İstersen beni biraz dinle, belki rahatlarsın...**

İlgi duyduğunu görünce, başladım anlatmaya:

– Bu koltuklar boş giderse bizler üzölmeli, sahibine acımalıyız. Yazık olur bu koca arabanın sahibi ziyan ederse. Biz yerimize ulaşmaktan sevinirken onun da sevindiğini görmeliyiz. Bu ise ancak koltuklarının müşteri ile dolmasıyla mümkündür. Kaldı ki sen ne kadar kızarsan kız, o yine müşterisini alacaktır. Sen kendi kendini yıpratmış olacak, sinirlerini germiş bulunacaksın.

– İyi söylüyorsun da işimiz gücümüz var, geç kalacağız.

– **Sanıyor musun ki işi gücü olan yalnız sensin, başkaları aylak. Herkesin kendine göre işi gücü var. Nitekim araba sahibinin işi gücü de arabasına müşteri bulmak. O da şu anda işini yapmakta, ziyan etmemek için çırpınmaktadır.**

Koltuk arkadaşım benden şüphelenmeye başladı.

– Senin araba sahibiyle bir akrabalığın var mı, dedi.

– **Hayır, dedim, araba sahibiyle akrabalığım yok ama insafla akrabalığım var. Sabır denen şeyle dostluğum söz konusu.**

Bir müddet susarak gittik. Sessizliği yine kendisi bozdu.

– Ne güzel konuşuyorduk devam etsene, dedi.

– Konuşursam kızmayacak mısın?

– Hayır, kızmam. Yavaş yavaş sana hak vermeye başladım.

– Bak, dedim daha neler düşünüyorum. Sen sigaranın birini bitirip birini yakıyor, böylece beni de dumana boğuyorsun. Halbuki Allah seni ekmek yeyip su içmeye mecbur etmiş, ama sigaraya mecbur etmemiş. Sigarayı kendi elinle başına musallat etmişsin. Beni de dumanınla boğmaya çalışıyorsun. Buna hakkın yok. Ama buna rağmen sana kızmıyorum ve kendi kendime, **‘Bu kardeşimin görünen kusuru sigarasıdır. Benim ise görünmeyen nice kusurlarım vardır. Öyle ise bunun sigarasından dolayı kızmamalıyım’** diyerek nefsimi susturup, sabre diyorum.

Baktım yeni yaktığı sigarasını bu defa ezip çöpe atmakta tereddüt göstermedi. Bir müddet daha sessizce devam ettik. Bu arada sık sık bana baktığını anlıyordum.

– Neyi merak ediyorsun, dedim.

– **Şaşırmam şu ki, dedi. Karşılaştığı her olayı iyi yorumlayıp kızmayan senin gibi gamsız adamın sakalında beyaz olmalıydı. Halbuki senin de sakalında beyaz var.**

– Onun sebebi malum, dedim. Hep çenemi çalıştırıyorum da ondan!

Gergin sinirli arkadaşım bu defa dayanamayıp kahkahayı basarken

eliyle elimi tuttu:

– Seni bırakmam, dedi. Tekirdağ’ın köftesi meşhurdur, mutlaka birlikte ineceğiz, bir köfte yedireceğim.

– Demezler mi sonra, Şahin hoca beleş köfte bulunca yolda otobüsten indi diye?

– Sen hoca mısın yoksa?

– Belli olmuyor mu?

– Oluyor da senin gibisini pek görmedim. Sen hoca değil, filozofsun. O, Tekirdağ’da indi, ben yoluma devam ettim.

Bilmem iyi, bilmem kötü ettik, bir yolculuğu böyle tükettik.

İSLÂM'A HİZMET, ÖNCE İNSANA HİZMETLE OLUR!

İkinci namazından sonraydı. Caminin imamı kulağıma eğilerek, 'İki hanım avluda sizinle görüşmek istiyor.' dedi. Biraz da gönülsüz şekilde kalkıp caminin avlusuna çıktım. Orta yaşlı yeni tesettüre girmiş görüntüsü veren iki hanım beni görünce ayağa kalktılar. Oturmalarını işaretle, sorularını sormalarını söyledim. Biri hemen bulduğu fırsatı değerlendircesine konuştu:

– Şu yurttaki öğrenciler sizin yanınıza gelir mi? Yahut da siz onların yanına gider misiniz?

– Her ikisi de olabilir, siz sorunuzu sorun, dedim.

– Sorumu soracağım da yanlış anlaşılır diye korktuğumdan çekinerek girmek istiyorum konuya...

– Neden çekiniyorsunuz?

– Yurtta Akif adındaki bir öğrencinin benim adıma alnından, gözlerinden öpmenizi isteyeceğim de ondan çekiniyorum. Ben kadın olduğumdan bunu yapamadım; ama siz rahatça yerine getirebilirsiniz bu isteğimi.

– Neden bu öğrencinin alnından, gözlerinden öpme gereği duyuyor-

sunuz?

Olayı gözyaşları içinde anlatmaya başladı:

– Derslerinde başarı sağlayamayan oğlum artık okumaktan ümidini kesmiş, bunalıma girmişti. Kötü alışkanlıklara kaymasından da korkmaya başlamıştık. Otobüste tanıştığı bu öğrenci, oğlumun durumunu anlayınca, ‘Ben seni yetiştiririm, hiç merak etme!’ demiş. Oğlum da ‘Az gelirli aileyiz, öğretmen parası veremeyiz.’ deyince, ‘Sen parayı düşünme yeter ki çalış, demiş.

Nihayet anlaşmışlar. Bir müddet evimize gelip oğluma ders vermeye başladı. Bu sırada bir lokma yemeğimizi yemedi, bir bardak çayımızı da içmedi. Daha sonra, ‘Ben artık gelemeyeceğim sen yurda gelersen birlikte çalışabiliriz.’ diyerek gitti. Bu sefer oğlum günün çoğunu orada geçirmeye başladı. Derken geceleri de yurttan kalayım, diye ısrar etti. Nihayet ara sıra eve gelir oldu. Gelip gittikçe oğlumda beklenmedik değişikliklerin olduğunu gördüm. Bunalımdan çıkmış, derslerinde başarılı olmaya başlamıştı. Bir gün yine eve gelince bana beklemediğim bir sitemde bulundu:

– Anne nedir bu halin? Şu giyimini düzelt de insanların yanına öyle çık. Seni bu halde gören melekler, evimize gelmezler, dedi. Ben şaşırdım. Eşimin çevresi çok bozuk, razı olmaz... Buna rağmen oğlumun dediğini yaparak gördüğünüz gibi kapalı giyinmeye başladım. Hatta beyim, “Karpıcı kadını gibi oldun, bu ne böyle?” diye çıkışmasına rağmen oğlumu kırmayıp istediği gibi muhafazakar giyinmeye devam ettim. Çünkü oğlum artık zayıflarını silmiş, başarılı öğrencilerin arasında da yerini almıştı. Ayrıca korktuğumuz kötü alışkanlıklara kaymaktan da kurtulmuş, güzel bir anlayışla İslami hayatı da sevmişti. Onu kırmak istemiyordum.

Bir akşam yine eve geldi, biraz sohbetten sonra hemen gitmeye kalktı. ‘Oğlum ne acele diyorsun biraz da annenin yanında kal.’ dedim. Bana ne dedi biliyor musunuz?

– Anne! Ağabey ve arkadaşlarımla yanında öyle sıcak ve samimi bir ortam var ki, ben aile ocağında böylesine samimi ortamı göremedim. Onlarla ders çalışmak bir zevk. Öylesine güzel ders anlatıyorlar ki, dersi sevmemek mümkün değil. Hele dersten sonra namaz vakitlerinde biri imam oluyor, biz de cemaat olarak mescitte birlikte bir namaz kılışımız

var ki sorma gitsin. Ben böyle bir manzarayı evimizde hiç görmedim. Ne olur, bir defa da babamla sen burada cemaat olsanız da evimizde biz de öyle bir namaz kılsak?..

Oğlum bunu söylerken babası da içeriye girdi. Ben kaş göz işaretiyle çocuğu kırmamasını tembih ederek ikna ettim. Oğlumuz imam oldu, biz de saf tutup cemaat olduk, birlikte evimizde ilk defa cemaatle namaz kıldık. Bu sırada ben mutluluktan uçacak gibi oldum. Ne diyeceğimi bilemiyordum.

Başarısızlığından bunalıma düşme korkusu yaşadığımız çocuğumuz artık sağlam bir kimlik kazanmış, başarılı öğrenciler arasında yerini almıştı.

Bunları anlatırken gözyaşlarına hakim olamayan hanım konuyu şöyle bağladı:

– İşte hocam, oğlumuza bu unutmayacağımız hizmeti veren Akif adındaki öğrencinin alnından, gözlerinden öpmek istiyorum. Ama bunu ben bir hanım olarak yapamam, siz kolayca yaparsınız. Benim adıma bu fedakâr öğrencinin alnından, gözlerinden öpmenizi istiyorum! Yaptığı eşsiz hizmetini gönülden takdir ettiğimizi bilmesini arzuluyorum.

Bu meçhul hanıma, bahsettiği öğrencinin alnından, gözlerinden öpme sözü vererek ayrılırken düşünmeye başlıyorum:

– Sen insana hizmet et ki, o da hem insana hem de İslam’a hizmet etsin. Bu öğrenciye bu hizmet verilmeseydi, kendisini kurtaramaz, ailesi içinde de böylesine hizmet edemezdi. Demek ki insana hizmet, aynı zamanda İslam’a hizmettir.

Mesaj dolu bu çarpıcı olayı siz nasıl yorumlarsınız bilemiyorum. Ben sadece “İslam’a hizmet, önce insana hizmetle olur” demekle yetiniyorum.

Vehbi Vakkasoğlu

İSLÂM'I NASIL BİR ÜSLUPLA ANLATMALIYIZ?

Vehbi Vakkasoğlu, Almanya'da çeşitli İslâmî hizmetlerde bulunmuş değerli bir din dersi öğretmenidir. Hatıralarını anlatırken naklettiği şu olay, beni bir haydi düşündürdü. Sizi de düşündürmesi için aynen arz ediyorum:

Vakkasoğlu, Almanya'da bir ilim meclisinde kitaplar okur, imanî ve İslâmî hakikatları anlatır. Dinleyenlerden biri var ki suyu sert, mizacı katı.

İkide bir iki dizi üstüne kalkarak çıkışır:

– Hocam, bu hakikatları meydanlara çıkıp yolda her rastgeldiğimize anlatalım; anlamazlıktan gelen dinsizleri, imansızları ikaz edelim...

Vehbi Vakkasoğlu, her defasında onu yerine oturtur:

– İslâmî hakikatlar böyle rastgele anlatılmaz. Hem de kırıcı ve korkutucu üslupla hiç ifade edilmez. Hele dinsiz, imansız gibi tabirler asla kullanılmaz. Yoksa muhataplar kaçır, bir şeyler anlatmak mümkün olmaz.

Ama bu sözler onun bir kulağından girer, ötekinden çıkar. Hep aynı durdurulmaz tavırda söylenmeye devam eder:

– Hocam, bu hakikatları anlatalım. Anlamak istemeyenlere de “Kafan

çalışmıyor mu, günah çukuruna düşmüş herif” diye iyi bir çıkışalım.

Aradan zaman geçer ve derslerde pek görünmeyen bu sert mizaçlı gencin, pazarda bir tezgah kurup bazı şeyleri satmaya çalıştığını duyan Vakkasoğlu, üzülür:

– Eyvah, der. **Bu kardeşimizin suyu sert, mizacı haşindi, müşteriye karşı aynı sertlikte davranır, mal falan satamaz, yazık olur...** diyerek pazarda ziyaretine gider. Bir de ne görsün, önündeki tezgahın üzerindeki mallara dikkat çeken bizim sert mizaçlı genç, müşteriye karşı öylesine nazik bir dil döküyor, hürmet ve tevazu örneği veriyor ki sorma gitsin.

Yaklaşıp sorar:

– Halil, der, bu ne nezaket, ne hürmet? Müşteriye karşı böylesine dil dökecek olgunlukta biri olduğunu hiç düşünmemiştim doğrusu?

Halil boynunu bükerek, mahçubiyetle cevap verir:

– Hocam, der, **böyle davranmazsam tek şey satamam burada ben. Mecburum malımı satmak için mütevazı davranıp müşteriye kazanmaya. Yoksa sinek avlamak işten değil!**

Bu defa söz sırası Vakkasoğlu’na gelir de der ki:

– Bire insafsız, senin bütün sertlik ve hazımsızlığın İslâmî hakikatları anlatırken mi depresiyor? Bak, kendi malını satarken müşteriye kazanmayı ne kadar düşünüyor, kaçırıcı tutum ve tavırlardan uzak kalmaya ne kadar ehemmiyet veriyorsun? İslâmî hakikatlar bundan aşağı mı sanki? Onu da anlatacağın kimselerin kalbini, gönlünü kazanman şart değil mi? Kaçırma için mütevazı davranman, hürmetkâr olman gerekmez mi? Kendi malını pazarlamaya gelince gerçeği görüyor, ama İslâmî hakikatları pazarlamaya gelince basiretin bağlanıyor, sertleşiyorsun. Yoksa **İslâm’ı anlatacağın müşterilerin kaçması, parasını alacağın müşterilerin kaçması kadar mühim gelmiyor mu sana?** Malını satacağın müşteri kaçmasın da, İslâm’ı anlatacağın müşteri kaçarsa kaçsın diye mi düşünüyorsun?

Halil ayaklarının ucuna bakmaya başlar. Derin bir nefes muhasebesi içine girer.

TEHLİKE GEÇİNCE KURBANDAN VAZGEÇTİ

Aklımız ve imanımızla düşündüğümüzde diyoruz ki:

– Bu dünya fanidir. Gerçek olan ebedi hayatımızdır. Öyle ise ebedi hayatımıza yarayacak hayırlar yapmalı, hizmetlerde bulunmalı, geçici şeylerle teselli olmamalıyız..

Evet, aklımızla, mantığımızla ve imanımızla düşündüğümüzde böyle diyor, İslâmî bir hizmetin ucundan bucağından tutma niyeti taşıyoruz.

Ya bunların değil de arzunun, ihtirasın, nefsi ve şeytanî baskının altında kalırsak ne düşünüyor, nasıl bitmez tükenmez, tatmin olmaz tutum ve hırsın içine giriyoruz?

İsterseniz bu konuda, yaşanmış ibretli bir olay arz edeyim sizlere.

Okuyun ve sizler de insanın ihtirasını düşünün ve kendinize çekidüzen verme noktasında ders almış olun.

İslâmî hizmetlerle meşgul olan bir arkadaşım anlatıyor:

İstanbul'un birçok semtindeki büyük mağazalarıyla tanınan bir zengin zatın yüzünde felç meydana geldiği söylentisi üzerine ziyaretine gittim. Baktım gerçekten de yüzünün yarısında kısmî felç başlamış, ağzında da bir yana meyiletme söz konusu. Bakınca, çok üzücü bir görüntü var.

Bulunduğu halin etkisiyle bana ilk söylediği şu oldu:

– **Bizim merkez mağazaya git, kardeşimden bir kurban parası al, öğrencilere götür. İnşallah kurban hürmetine yüzümdeki bu felçten kurtulmam mümkün olur...**

Ben de o gün meşgul bulunduğumdan, kurbanı alma işini ertesi güne tehir ettim.

Ertesi gün sabahın erken saatinde telefonla bir arayan oldu. Baktım ki kurban sahibi dostum.

İlk sorusu:

– Kurbanı aldın mı? oldu.

Üzüle üzüle cevap verdim.

– Maalesef alamadım; ama hemen gidip alayım!

– Dur, dur, acele etme, dedi.

– Bir mani mi var? dedim.

– Hayır dedi mani yok; ama gelişme var.

– Ne gibi?

Şöyle izah etti gelişmeyi:

– Dün sizden sonra doktora gittim, ilaç verdi, bir iyileşme emaresi belirdi. Doktora göre bir hafta içinde geçebilirmiş bu felç.

Bunun için diyorum ki, kurbanı almakta acele etme bekle. Herhalde iyi olacak, kurban masrafına girmeye gerek kalmayacaktır. Mağazaya gidip de para isteme şimdilik.

* * *

Evet, evet... insanın hırsı, mantığının, imanının gereğince karar vermesine mani oluyor, bir de bakıyorsunuz ki, bir değil, birkaç yüz kurban kesmeye müsait insan, bir kurbanı kesmeye bile rıza gösteremiyor. Bunu ancak yüzüne iyileşme ihtimali olmayan bir felcin gelmesi şartına bağlamış görünüyor...

Doğrusu insanın hali çok ibretli.

Rabb'imiz ayetinde haber veriyor insanın bu halini:

– **Size... bir zarar gelmiş olsa derhal bütün yardımcılardan**

ümidinizi keser Allah’a yalvarırsınız. Ne zaman ki Allah sizi o beladan kurtarır. İşte ondan sonra yine yüzünüzü çevirir, eski gafletinize dönersiniz. İşte insan böyle...dir.

İnsanî duyguların değil de nefsanî arzuların peşine takılan insan, ne kadar çok kazansa da hizmete yönelemiyor, ne kadar bol imkanı olsa da eli cebine giremiyor, ebedî hayata azık gönderme isteği duyamıyor.

Hatta kısmî felce maruz kalma hali bile, onu tam uyandıramıyor, iyi olma ihtimali belirince cayma hissine bile girebiliyor.

İşte burada Efendimiz (s.a.v.)’in insan fıtratını tam olarak ifade eden duasını hatırlatıyor ve bize örnek olan bu duayı burada bir daha tekrar ediyoruz:

– Ya Rab, göz açıp yumuncaya kadar olsun bizi nefsimize bırakma.

MÜSLÜMAN, HİRİSTİYANA YARDIM EDİNCE...

Ali Bey fakir bir Anadolu çocuğuydu. Ama dindardı. Ana babası ona iyi bir din terbiyesi vermiş, sık sık gittikleri camideki vaazlardan, okudukları kitaplardan da tam dindarlık elde etmişti.

Ama ekmek parası, onu Almanya'ya gitmeye zorlamıştı. Nitekim ailesiyle birlikte gittiği Almanya'nın şehri Köln'de üç katlı bir binanın alt katına kiracı olarak yerleşmişlerdi. Evin sahibi Hristiyan bir kadındı. Oğlu kendisini terketmiş olan kadıncağız tek başına yaşıyor, yalnızlığın bütün ızdırabını hissediyordu. Zaten Almanya'da çocuklar hep öyledirler. İş bulanlar kendi hayatlarını yaşıyor, yaşlı ana-baba da ya huzur evine, ya da ölümü bekleme hücrelerine itiliyordu. Oralara gidemeyenler de birer kedi-köpek alıp evlad yerine bu hayvanları bağrılarına basarak yaşamaya çalışıyorlardı. İşte ev sahibi kadın da bunlardan biriydi. Hep yalnız, hep kimsesizdi. Ali Bey onun bu haline acıyor, İslâm'ın ana-babaya itaat ve hürmeti emretmesinin ne kadar yerinde olduğunu tekrar edip duruyordu. Bir gün bu yaşlı hanımın ahlaya pufıyla merdivenden çıkışını görünce bir merhamet ve şefkat seline düşer gibi oldu. Hanımına hatırlatmada bulundu:

– Bu kadın Hristiyan da olsa yaşlı bir annedir. Hizmete muhtaç. Oğlu kendisini her Alman çocuğu gibi terketmiş, yazıktır. Sen buna hizmet et, sevaptır. Ben de arada sırada yanına çıkayım, teselli vereyim.

Aynı merhamet ve şefkati duyan hanımı bu teklife olumlu baktığından Hristiyan kadınla Müslüman aile arasında oldukça yakın bir komşuluk bağı kuruldu. Artık yaşlı ana yalnız değildi. Oğlunun yapması gereken hizmeti Müslüman aile yapıyordu.

Etraftan duruma vakıf olan Müslümanlar'dan bazıları bunların bu hizmetlerini yadırgadılar:

– Gavurun tekidir, neye hizmet ediyorsunuz, diye çıkıştılar. Ama Ali Bey meşhur ata sözünü tekrarlıyordu:

– Sen iyilik et de denize at. Balık bilmezse Hâlık bilir!

Aradan geçen zaman içinde ev sahibesi kadında yaşlılıktan kaynaklanan rahatsızlıklar artmaya başladı. Derken bir gün bir sessizliğin hakim olduğunu sezen Ali Bey bir de baktı ki kadıncağız yalnız odasında sayılı nefeslerini tüketmiş, yolun sonuna varmış. Hemen oğluna telefon etti:

– Annen öldü, gel cenazesine bari sahip çık! Cevap:

– Ben ölü yüzü görmek istemiyorum. Siz defnedin. Beni meşgul etmeyin, şeklindeydi.

Aynen öyle oldu. Hristiyan kadının defni de Ali Bey'in hizmetiyle gerçekleşti.

Bir müddet sonra vergi dairesinden gönderilmiş bir kâğıt uzattılar Ali Bey'e:

– Bina verginizi verin, diyordu kâğıtta. Hemen kâğıtla vergi dairesine giden Ali Bey:

– Ben burada kiracıyım, ev sahibi değilim ki bina vergisi vereyim, deyince aldığı cevap kendisini şoke etti. Şöyle diyordu ilgili memur:

– Hizmetinde bulunduğu kadın bu evin mülkiyetini hayatta iken senin üzerine geçirmiş. Artık sen bu evde kiracı filan değil tam bir ev sahibisin. Lütfen vergini öde!

Aziz dostum İhsan Atasoy bu hadiseyi anlatırken:

– Köln'de Bahnhof'a yakın bir yerden geçerken bana binayı gösterdiler. Şehrin en işlek yerinde üç katlı mükemmel bir apartmandı, diyor ve ilave ediyordu:

– **Sen iyilik et de denize at, balık bilmezse Hâlık bilir.**

TABANCAYLA BABASI İÇİN YASİN OKUTAN EVLAD

Uzun zamandır camisinde müezzin yoktu. Bu yüzden kendi açar, kendi kapardı camiyi. Cemaat de bundan üzüldü, niçin bir müezzin tayin edilmediğini merak edip dururdu. Bir gün imamın yanında bir müezzin görüldü. Yazar arkadaşımız Vehbi Bey buna sevinmiş, imamı tebrik de etmişti:

– **Gözünüz aydın olsun, hocaefendi, nihayet müezzinin de tayin olmuş!**

İmam efendi tebessüm ederek cevap verdi:

– **Bu müezzin tayinle gelen müezzinlerden değil. Şefkat silahıyla teslim aldığımız müezzinlerden!**

Vehbi Bey bundan bir şey anlamamış, açıklama istemişti. İmam efendi olayı şöyle anlattı:

– Bir sabah alacakaranlıkta camiyi kapadım, evime gitmek üzere avludan çıkarken bir ses ansızın beni yerime mıhladı:

– **Hocaefendi, eller yukarı. Yoksa kurşunu yersin!**

Baktım, karanlıkta yüzünü seçemediğim bir şahıs, tabancasını bana çevirmiş, işaretler ediyor:

– **Şu yana doğru yürü!**

Ellerim başımda, istediği yöne doğru yürüyerek nihayet mezarlığa çıktım, beni mezarlıkta vurmayı düşünen birinin arkamda olduğunu düşünerek iyice korktum. Geriden gelen komutla mezarlıkta bir hayli dolaştığımız halde bir yerde karar kılamayınca arkama bakmadan seslendim, “Neden dolaştırıp duruyorsun.” dedim. Cevap enteresandı:

– Ben, cemaatinden çok sevdiğin falan adamın oğluyum, babamın mezarını arıyorum, demez mi? Hem şaşırdım, hem de biraz rahatladım:

– **Babanın mezarı burası değil, işte şurasıdır**, diyerek aradığı mezarın başına geldim. Arkamdan yeni bir komut geldi:

– **Bulunduğun yere çök ve bir Yasin oku!** Şaşkınlığım bir hayli artmış halde Yasin’i okudum, merhumun ruhuna bağışladım. Bu sırada göz ucuyla arkama baktığımda beni tehdit eden gencin, tabancasını cebine koymuş, ağladığını gördüm. Yasin bittikten sonra bana işaret etti:

– **Sen vazifeni yaptın, buyur git!**

– Hayır, seni bırakıp da asla gitmem. Bu işin sırrını anlat, dedim. Ağlaması hıçkırıklarla yükseldi. Başladı durumunu anlatmaya:

– Ben, ne yazık ki içki bağımlısıyım. Bu gece yine içmiştim, rüyamda babamı gördüm. Bana sitem etti:

– **Sen nasıl evlatsın, senden ayrılalı bunca zaman oldu, hiç bir hediyeni almadım, reva mı?** dedi. Ben de uyanınca seni düşündüm, babam için bir Yasin okutmak istedim. Sağ ol, sen vazifeni yaptın. Şimdi beni kendi halime bırak. Ben çamura düşmüşün biriyim!

– Hayır, dedim, sen çamura düşmüş biri değilsin. Öyle olsa bile altın yere düşmekle değerinden bir şey kaybetmez. Haydi gir koluma, seni eve götürüyüm, dedim.

Tereddüt etti, ısrar ettim, alıp birlikte eve geldik. Kendisini hep hor hakir görüyor, ilgi gösterilmeye değmeyen biri olarak kabul ediyordu. Ben ise tam aksini savundum.

– Öyle babadan kötü evlad meydana gelmez, her şeyin bir vakti var, işte o vakit gelmiştir, dönüş zamanıdır, dedim. Böylece samimi bir dostluk kurduk. Bu dostluk öylesine gelişti ki, dostumun oğlu, işte gördüğünüz gibi camimize fahrî müezzin olacak hale geldi. Resmî müezzinin tayini henüz yapılmadı.

KALP AMELİYATINA GİTTİ, KENDİNİ TAVAFTA BULDU

İbrahim Bey, camimizin cemaatındandı. Bir sene hacca gitti. O'nun nasıl bir Resûlullah âşığı olduğunu, gelince anladım. Ne zaman, hac'dan, Kâbe'den ve Resûlullah'dan bahsedilse, İbrahim Bey'de derinden bir fer-yad işitiyordum:

– **Bir daha nasip olacak mı acaba?**

Hep bir fırsat ve imkân arıyordu bir daha gitmek, Kâbe'ye yüz sürmek, Resûlullah'ın huzurunda namaz kılmak için..

Bir gün camide bizimle helallaşmaya başladı.

– **Hayırdır inşallah İbrahim Bey, bu ne ayrılık düşüncesi?** dedim. Yorgun ve mecalsiz cevap verdi:

– **Bu hafta kalp ameliyatı olmak üzere hastaneye yatacağım. Doktorlar çok riskli bir ameliyat olacak diyorlar. Zorluğu muhakkak. Dönüş ihtimali de çok uzak. Bu son görüşmemiz olabilir. Hakkınızı helâl edin!..**

Tabii üzüldük. Bizi de endişe kapladı. Hep birlikte dualar ederek, O'nu kalp ameliyatına yollamış olduk. Aradan bir müddet geçti ve İbrahim Bey'i yine arkamda namazda gördüm. Oturduğu yerden kılıyordu namazı.

O'nu görünce sevindik, kucaklaştık, geçmiş olsunlardan sonra korkulu ameliyatın nasıl geçtiğini sorduk.

– **Anlat bakalım, nasıl oldu bu riskli ameliyatın?**

Ellerini havaya kaldırdı, boynunu büktü:

– **Söyleyecek birşey bulamıyorum, sadece Allah diyorum, Resûlullah diyorum. Kâbe, diyorum. Başka izahı yoktur bunun, diyorum.**

– Yani ameliyatının nasıl geçtiğinin mi izahı yoktur?

– **Evet, çok korkulan ameliyatımın izahı yoktur. Sadece Allah derim, başka bir şey söyleyemem.**

– Şimdi sen ameliyatın nasıl geçtiğini anlatmayacak mısın?

– **Anlatacağım anlatmasına da, sizin nasıl karşılayacağınızı bilemiyorum.**

– Biz iyi karşılarız, sen anlat nasıl olduğunu...

İbrahim Bey, yine derinden bir iç çekti, pırl pırl gözyaşları beyaz sakalına aşağı inerken başladı anlatmaya:

– Doktorlar beni ameliyat masasına aldılar, üzerime de büyük elektrik ışığını çevirdiler. Ben hep duâ okuyor, salavat getiriyordum. Nasıl oldu ise bilemedim, birden hac'da okuduğum Lebbeyk'...lere başladım. Ben Lebbeyk... derken, birden Kâbe de karşımda belirdi. Başladım Kâbe'yi tavafa. Öyle aşk ve şevk içinde tavaf yapıyordum ki, âdetâ kendimden geçmiştım. Bunun ne kadar sürdüğünü bilemiyorum. Ama çok yorulduım. Tavaftan sonra iki rekat namaz kıldım. Artık sıra zenzem içmeye gelmişti. Ancak, zenzem yerinde çok kalabalık vardı. Yaklaşamadım, zâten yürümeye mecalim de kalmamıştı. İyice de susamıştım. Susuzluğumun şiddetinden olacak:

– **Ne olur bir bardak zenzem!** diye bağırdım. Bu sırada kulaklarıma sesler gelmeye başladı:

– **Ayılıyor galiba, ayılıyor galiba!** diyorlardı.

Neden sonra gözlerimi açtım, başımda yakınlarım vardı. Birbirlerine bakiştılar, fısıldamalar oldu. Bunların hacca gitmediklerini düşündüğüm-den, yanımda bulunmalarına bir mânâ veremedim. Bir de baktım ki, bir yanımda doktorlar, bir yanımda beyaz gömlekli hasta bakıcılar, birşeyler yapıyorlar... Ancak o zaman hatırladım kalp ameliyatı için hastanede bulunduğumu ve ameliyatımın yapılıp bittiğini...

KENDİLERİNE YETİŞTİĞİM VE FEYİZ ALDIĞIM SON OSMANLI ALİMLERİ

– Son devrin Osmanlı Alimlerinden kimlere eriştiniz, nasıl bir intiba sahibi oldunuz?

– Medrese mezunu diye bilinen son devrin Osmanlı âlimlerinden bazılarına eriştim.

Onları bize anlatılanın çok üstünde buldum. Deyim yerindeyse, bir benzerleri olmayan, kendilerine özgü özelliklere sahip hocalardı onlar. Meselâ, bir Ömer Nasuhi Bilmen, bir Bekir Hâki Efendi, bir Süleyman Efendi, bir Bediüzzaman, bir Husrev Efendi... Bunları ancak görürseniz, sohbetlerinde bulunursanız tam takdir edebilirsiniz. Yoksa anlatmakla onları tam anlamanız mümkün değil. Zira onları bize çok yanlış ve eksik şekilde anlattılar.

– Misal verebilir misiniz?

– Elbette.

BEKİR HÂKİ EFENDİ

Fındıkzade’de imamlık yapıyordum. Bekir Hâki Efendi de Süleymaniye Camii’nde ikindiden sonra Buhari okutuyordu. Bunun için bir bisiklet aldım, ikinci namazını kıldırdıktan sonra, hemen bisiklete atlıyor, trafiğin en yoğun yeri olan Aksaray’dan, bir hamlede Süleymaniye’ye erişiyor, Buhari dersine iştirak ediyordum. Son devrin hadis âlimi diye bilinen Bekir Hâki Efendi burada unutulmayacak derinlik ve dolulukta Buhari okuturken cemaat de aynı heyecanla dinliyordu.

Bir gün çocuklara konacak güzel isimlerden bahseden hadîsi okuyorduk. Adeti olduğu üzere elini kaldırdı: Dur evlad dur! diyerek bir nükte anlatacağını ifade etti. Dikkat kesilmişti.

“İlk Türk hükümdarı Sultan Mahmud Gaznevi’nin bir hizmetçisi vardı. Adı Muhammed olan bu hizmetçiyi, Gazneli, her gün ismiyle çağırdığı halde, bir gün ismini söylememiş, babasının ismiyle çağırmıştı. Hizmetçi bundan endişeye kapılarak sormuştu:

– Sultanım, neden isimle çağırmadınız da babamın ismiyle seslendiniz. Siz Muhammed ismini çok sever, hep onunla hitap etmeyi tercih ederdiniz.

Gazneli Mahmud şöyle cevap verdi:

– Evladım her gün sana Muhammed isminle hitap ediyordum. Çünkü abdestli bulunuyordum, şu anda ise abdestim yok, Muhammed ismini abdestsiz söylemekten haya ediyorum. Onun için babanın ismiyle seslendim, yanlış anlama!..”

Tabîî bu gibi misaller, bizleri kendimizden geçirir, cemaati derin düşünceler içine götürürdü.

SELAHADDİN EFENDİ

Valide Cami baş imamı dersiâm Selahaddin Efendi’yi ise, daha değişik bir mücadele âlimi olarak buldum. Bizleri okutmaktan vaz geçmesi için defalarca kendisini ikaz ettiler. O, bu tehditlere aynen şöyle cevap vermişti:

– Bunlar istikbalde İslâm’a hizmet edecek gençlerdir. Benim vazifem ise bun-

lara hizmet etmektir. Etmezsem Rabbimin huzurunda bu ilmi ne için öğrendin, ne için dersiâm maaşı aldın, diye sorarlar, verecek cevap bulamam. Ya beni bu camiin imamlığından atarsınız, yahutta ben cami odasında ilim için bekleyen bu yavrulara yardım eder, destek olurum, buna kimse mâni olamaz...

Şahsi kıldığı namazlarında yetmiş kadar hatim okuduğunu bildiğim Selâhaddin Efendinin bu celâdeti karşısında tutunamayanlar, eriyip gittiler; fakat Selâhaddin Efendi, daha sonra bir kısmı müftü, vâiz, imam olan bir çok talebe yetiştirmeye muvaffak oldu.

HÜSREV EFENDİ

– Hüseyin Efendi'yi nasıl tanıdınız?

– Evet, onu da tanıdım. Son devrin gerçekten de en değerli âlimlerindendi. Fatih Camii'nde okuttuğu dersi-ne ta Çengelköy'den gelirdi. Buna karşılık tek kuruş almaz, tek kuruşluk bir menfaat asla beklemezdi. Bunlara mukabil bugünkü profesörleri düşünüyorum. Hangi ilim adamı üniversitedeki yoksul öğrencisine parasız ders verir, kaç tane talebesine yardımda bulunur?

Hüseyin Efendi'deki feragata, fedâkarlığa bakın. Bir gün yine öğleden sonra dersine başlamış, ancak hoca-da bir durgunluk olduğu da hissedilmişti. Dersten sonra bir rahatsızlığı mı olduğu sorulunca şu dehşetli cevapla karşılaşmıştı:

– Buraya geleceğim sırada yatağında ateşler içinde yatmakta olan kızım vefat etti. Onun cenazesi, defin işi vardı ortada. Dersinizi ihmal etmekten Allah'dan korktum. Bu durumda yine geldim. Onun için durgunluk var, hemen gidip kızımın defni ile meşgul olacağım. Kusura bakmayın, o yüzden biraz cansız konuştum sizlere.

İşte medrese mezunlarından gördüğüm örnek davranışlardan bir kaçı. Onların bütün hizmetlerinden örnekler arzedecek olsak ciltleri bulacak kitaplar yazmamız gerekecek.

Zaten onların bu olağanüstü himmet ve gayretleridir ki bizleri bugüne hazırlamış, kendi çapımızda bir İslâmî faaliyetin ucundan, bucağından tutma imkanı-

na kavuşmuşuzdur. Onların bu himmetleri olmasaydı kitap yazmak, İslami konuları okuyuculara intikal ettirecek bilgiye kavuşmak, bizim için hayalden başka bir şey olmazdı. Çünkü ortam, buna asla elverişli değildi.

BİR GÖNENLİ VARDI BU DÜNYADA

Gönenli Mehmet Efendi...

Bu ismi bilmeyen yok gibi geliyor bana. Ülkemizin en ücra köşesindekilerden tutun da en büyük şehirlere gelinceye kadar hemen herkes Gönenli Mehmet Efendi ismini duymuş, hakkında bir şeyler işitmiştir.

Şu satırların yazarı ise onu sadece duyup işitmekle kalmamış, aynı zamanda O'nun yardımıyla okumuştur. Sonra onun meşgul olduğu öğrencilere talebe başkanlığı yapmış, yani onun ne türlü bir fedakârlığın ve azmin içinde olduğuna bizzat tanık olmuştur. Bu itibarla, onun ancak şahit olmakla inanılacak kadar yüce feragat ve fedakârlıkla dolu hayatından bir misal vermek istiyorum. Zaten bu gibi misallerle anlaşılabilir Onun hizmetlerinin erişilmezliği..

1950'lerde İstanbul'da kimsesiz bir öğrenciyim. Benim gibi nice Anadolu gençleri bu büyük şehre gelmiş, okumak için dayanacak destek aramakta. Bu desteği İstanbul'da belli başlı bir kaç yerden görmekteler. Başta Gönenli Mehmet Efendi, Çamlıca'da Süleyman Efendi, Çemberlitaş'ta Hacı Fahri Efendi, Süleymaniye'de Hacı Nazif Çelebi.. gibi isimler.

Bunların içinde Gönenli birinci sırada. İstanbul'un camileri Gönenli Mehmet Efendi'nin öğrenci yurtlarıdır. Bakımsız bir halde terkedilmiş bulunan o günkü cami oda ve medreselerine yerleşen Anadolu'nun ilim arayan gençleri, buralarda Gönenli'nin himmet ve organizesiyle barınıp okuyabilmiş, bunların bir çoğu da sonraları büyük makamlara gelmiş, değerli hizmetler görmüşlerdir.

Bir gece Muratpaşa Camii'nde merhum hocamızla karşı karşıyayız. Meselemiz, fırıncıların diretmeleri meselesi. Bu ne demektir bilemezsiniz elbette. İzin verirseniz arzedeğim olayı.

İstanbul'un her semtindeki cami medreselerinde okumakta olan öğrencilerin

ekmeklerini Gönenli temin etmektedir. Bunun için de fırıncılar, semtlerindeki öğrencilere verdikleri ekmeklerin parasını her ay sonunda istemekteler. Hocamız ise ay bitip ikinci aydan da on gün geçtiği halde, henüz geçen ayın ekmek parasını ödeyememiştir. Ümitleri kesilen fırıncılar da, biz daha fazla dayanamayız, geçmiş ayın parası gelmedikçe ekmek veremeyiz, diye diretmişlerdir.

Hocamızın varı, yoğun bir evi. Onu satacak, ama hemen de müşteri çıkmıyor ki! İşte bu durumda ne yapılacağını konuşuyoruz. Her zamanki gibi, hocamız mütevekkil ve ümitli:

– Dur bakalım, diyor ve ilave ediyor: Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler! Bu ne iltir, ne de son olacaktır, diyerek ayrılıyor. İlahî bir imdat bekliyoruz.

O gecenin sabahında hocamızla karşılaşıyorum. Yüzünde tatlı tebessümler. Yine kendisine bir ilahî imdat eriştiğini düşünüyorum. Nitekim o, durumu şöyle anlatıyor:

– Sabah namazından sonra Rabbime iltica ettim, bunca yavrunun ekmeksiz kalmasına izin verme, bir çare lufteyle, diye yalvardım. Duam biter bitmez kapı çaldı. Meçhul bir adam, hocam şu paketi size gönderdiler, diyerek elindekini verip hemen gözden kayboldu. İçeriye dönüp paketi açtığımda, fırıncıların borcu kadar paranın mevcut olduğunu gördüm.

Daha sonra sözlerini şöyle tamamlıyordu:

– Bu benim kaçınıcı imtihanım? Her defasında Rabbim beni kurtardı, imdadını gönderdi. Artık eminim, bu hizmetin kudsîyetinden. Rabbimin rızasına uygun düştüğünden.

Deyim yerindeyse, İstanbul kazan, rahmetli Hocamız kepçe. Çarşı pazar akşama kadar dolaşır, imkân sahiplerini ziyaret eder, herkes onun yardımına ve desteğine koşar. Kimi parayla, kimi dükkanında sattığı kumaşıyla, elbisesiyle, ayakkabısıyla, gıda maddesiyle...

Seksen yedi senelik ömrünün tamamını hizmetle geçiren Hocamızın yetiştirdiği öğrencilerin sayısını kestirmek bu yüzden mümkün değildir. Zira İstanbul'un bütün camileri, medreseleri onun yurtları, öğrenci barınma tesisleridir. Nitekim bütün Müslümanlar da onun yardım kaynakları olduğu gibi.

Şimdi artık yeni Gönenli'ler, yeni yurtlar gelişmekte; onun hizmeti inkişaf

ederek ilerlemektedir. Mühim olan, bizler bu hizmetin neresindeyiz? İçinde mi, dışında mı, neresinde?..

GÖNENLİ HOCANIN ŞEFKATİNDEN MİSALLER

Halk bölük bölük Sultanahmet Camii'ne koşuyor.

Soruyoruz:

– Başka cami yok mu ki, bu kadar büyük kitle Sultanahmet Camii'ni tercih ediyor?

Cevap çok manalı:

– Burada Gönenli Mehmet Efendi konuşuyor. Onun sözleri bizleri rahatlatıyor, hayatın sıkıntılarını unutturuyor, ferahlıyoruz..

Bir başkası söze karışıyor:

– Kardeşim, diğer bazı hoca efendiler bizi ürkütüyor, hatta kaçırırlar. Gönenli Hoca Efendi ise hep ümid veriyor, imanımızın kuvvetlenmesine sebep oluyor. Böylece ötekilerin sert ikazları bizi çekemese de, bunun şefkatli vaazları ilaç gibi geliyor.

Sultanahmet'teki cumadan sonra yaklaşıyorum.

– Hocam yumuşak ve şefkatli konuşmalarınız cemaati camiye çekiyor, diyorum.

Şöyle bir duraklıyor, sonra bir hadis meâli naklediyor:

– **Kolaylık gösterin, güçlük göstermeyin! Müjdeleyin, ürkütmeyin!**

İlâve ediyor:

– Bu cemaati kaçırmak kolay, ama kazanmak zor. Onun için onları camiye çeken sözlere ihtiyaç var. Camiden iten sözlere değil..Acımak lazım bu günün müslümanlarına, bunca manilere rağmen yine koşuyorlar camilere...

Ömrünün son senelerinde iyice şefkat meleği haline gelen hocamızın bu tarafını önce hanımlar keşfettiler. Bu yüzden onun camilerdeki vaazlarını bilhassa hanımlar takip ediyor. Âilevi sıkıntılara maruz kalmış kimseler, ondan huzur buluyor, nefes alıyorlardı.

Nitekim hastası olan ona koşuyor, bir nefes etmesini diliyordu. Kimseyi kırmak âdeti olmayan hocamız da bildiği duaları ihlasla okuyordu. Bir de işitiyoruz ki, doktorların çaresiz dedikleri hastalık birden yok olup gitmiş, hasta sıhhat bulup hocamızın dizi dibinden ayrılmaz olmuştur.

Bu yüzden onun kerametine, tanıyanların hepsi de kani olmuştu.

Bir tanesini de, onu yakından tanıyanlardan biri olarak ben arzedeğim izin verirsiniz.

Süleymaniye’de müezzinlik vazifesiyle görevlendirilmiştim. Ancak turistler, caminin ruhaniyetine uymayan şekilde cami içinde oturup, münasebetsiz durumlar sergiliyorlardı. Bunu önlemek için camide çalışmalar yaptık, şikayetlerde bulunduk. Tabii dilekçeler, ifadeler arka arkaya, derken bir de gördük bizim bu halimiz takdir yerine takdir görmüş. Camide huzursuzluk çıkarıyorlar, diye Laleli Camii’ne tayinimiz çıkarılmış..

Bu beklenmedik takdirsizlik beni çok üzmüş, bir Ramazan gecesi sahurdan sonra gittiğim Fatih Camii’nin bir köşesinde ruh dünyama çekilerek, hiç kimseye hissettirmedığım teessürümü yenmeye çalışıyordum.

Birden bir cemaat topluluğu içeri girdi. Hocamızın sahur mukabelesi için camiye geldiğini anladım. O yanımdan geçerken, cemaatı araladı, bana doğru dikkatle baktı, sonra da şefkat dolu tebessümüyle tek cümlelik kerametli sözünü söyledi:

– Üzülme, üzülme, orada da hizmet var!

Donakalmıştım. Zira tayinimden de, derin üzüntümden de hocamızın haberi olmaması gerekirdi. Kimseciklere söylememiş, dışarıya aksettirmemişim. Ama görülyüyor ki, ondan gizlemek mümkün değildi. Keşfetmiş, orada da hizmet olduğunu bana hatırlatıyor, üzölmeye gerek olmadığını ifade ediyordu. Gerçekten de öyle oldu: Geldiğimize pişman değil, memnun olduk. Çünkü güzel hizmetler oldu burada da.

Aslında Gönenli olayı, başlı başına bir ibret tablosudur. Kimse kimseye harmandan buğday dağıtır gibi para dağıtmaz, ama Gönenli müstesna!

Ben onu, çiftçinin tarlaya buğday saçtığı gibi, yoksul talebelere yiyecek, giyecek, imkân ve para dağıtırken gözlerimle gördüm.

Bir misal: Sultan Ahmet Camii’ndeyiz. Yatsı namazından sonra cemaat çıkmış, talebeler saf nizamında beklemekteler. Hocamız ise mihrabtan herkese tek tek soruyor:

– Sen ne istiyorsun?

– Hocam, hastalandım, doktor param yok, ne yapacağımı bilemiyorum!

Hoca hemen bir doktor adresi yazıyor, kağıdın da altını imzalıyor. Buraya git, seni muayene etsin.

Bir başka öğrenci titrek sesle konuşuyor:

– Hocam, geçen gün gönderdiğiniz doktor beni muayene etti, şu ilaçları yazdı, ancak ilaç alacak param yok.

Hocamız yine bir kağıt yazıp altını imzalıyor. Fatih'te Şifa Eczanesi vardır. Oraya git, bu kağıdı ver, ihtiyacın olan ilaçlarını verecekler.

Bir başkasına geliyor sıra:

– Hocam, ayakkabım delindi, su alıyor!

Hocamız talebe başkanını çağırıyor:

– Getir bakalım şu bohçayı!

Bohça, gündüz gezdiği esnaflardan aldıklarını içine doldurduğu çuval. Mihra-ba getiriliyor, içinde aranıp taranırken birkaç çift ayakkabı çıkıyor, ayağına olanı talebe giyip gidiyor. Bu defa bir başkası:

– Hocam, havalar soğudu, ceketim yırtık, pardesüm de yok.

Hocamız çuvalı bir daha karıştırıyor, bir ceket çıkıyor, ama perdüse yok. Ceketini veriyor, pardesü için sonra gelmesini tenbih ediyor.

Bir başkası derdini anlatıyor:

– Babam hastalanmış, annem çok perişan olmuş, memleketime gitmem gerekiyor, ama yol harçlığım yok.

Soruyor:

– Kaça gidiliyor memleketinize?

– On sekiz liraya.

– Al sana on sekiz lira. Ama çok kalma, geri gel.

Ben bunları birinden işitmedim. Gözlerimle gördüm. Rivayet falan değil. Camiden çıkıp da eve giderken bir türlü izah edemediğim bu müşahedelerimle baş başa kalır, hayretimi yenemez, günlerce bu nasıl yardım diye düşünürdüm! Bir âile reisi dahi, âile fertlerine bu kadar şefkatli olamaz, derdim.

GÖNENLİ'NİN MANEVÎ TELEFONU

Gönenli bazı hocalarımızın aksine son derece yumuşak ve şefkatli vaazlar verir, telkinlerde bulunurdu. Onun hiddet ve şiddeti nadir vaazlarında görülmüştü. Bu yüzden hanımlar daha çok takip eder, aile içi sıkıntılarını dahi O'na anlatmaktan çekinmezlerdi. Böylece O'ndan hem dua, hem de moral alırlardı. Hattâ İslâmî konulara pek itibar etmeyen, tesettürünü tam olarak yerine getirmeyen hanımlar bile O'na bazen beylerinden şikayette bulunur; Ondan ümit verici cevaplar alırlardı.

– Vay vefasız vay! Demek melek gibi bir hanımın kıymetini bilmiyor, takdirsizlikte bulunuyor ha!..

Hoca Efendi'nin kendisini meleğe benzetmesi çok hoşuna giden kadıncağız, artık O'nun vaazlarının esiri olur, kolay kolay ayrılmazdı. Tabîi O'nu dinledikçe de geçimsizlik sebebi olan konular yavaş yavaş düzelirdi. Şikayetçi hanım İslâmî hayata ısınmaya başlar, büyük çapta aileye huzur gelirdi.

Bu konuda ibretli olaylar da cereyan ederdi. Nitekim bir kuşluk vakti, Murat Paşa Camii'nde yalnız hanımlara vaaz verirken bir ara hocamızın izahları birazcık tatlı sertte kaçmıştı.

– Allah'ın sizlere lutfettiği güzellikleri kâfi bulun. Gayr-i müslimlerden gelen boyalarla kendinizi çirkinleştirmeyin. Size iman, İslâm, ahlâk güzelliği yeter. Tırnaklarınızın üzerine boya sürmeyin. Bunların altına su geçmezse, gusül sahih olmaz, gusül sahih olmayınca ibadet de olmaz...

Derken hanımların arasına yeni karışmış nüfuzlulardan biri homurdanmaya başlar:

– Bu ne biçim vaiz. Yirminci asırdaysız. Böyle de konuşulur mu? Bizim boyamıza ne karışıyor?

Hoca Efendi'nin susması üzerine sesini daha da yükselten kadın, biraz daha ileri gider:

– Böyle konuşmalara sessiz kalamam. Hemen çıkıp telefon etmeliyim!

Hocam, kürsüden tebessüm ederek sorar:

– Kızım, kime telefon edeceksin?

Henüz iğreti şekilde takılmış başörtüsünün altından gelen ses, daha da iğreti şekil alır:

– Siz beni tanıımıyorsunuz galiba? Ben valinin yakınıyım. Şimdi bir telefon

edersem, görürsünüz kime telefon ettiğimi.

Kürsüden iki dizleri üzerine dikilen hocamızın mukabelesi bu defa o kadar yumuşak değildir.

– Haydi bakalım, sen valiye telefon et, ben de Hazret-i Allah’a! Kiminki daha tez tesirini gösterecek, görelim!

Hocamızın duasının tesiri bilen diğer hanımlar, hemen kadını sustururlar. Başına bir kaza, bela geleceğini hatırlatıp olayı yatıştırırlar.

Ancak vaaz bitip de, kapıya doğru çıkarken, kadıncağızın ayağı halıya takılır, boylu boyuna eşiğe ykılır.

Hemen tutup kaldırır. Kendini toparlayan kadının ilk suali şöyle olur:

– Hoca Efendi, dediği yere telefon mu etti yoksa?

Herkeste bir hayret!..

Bilmiyoruz bu düşünüş hocamızın bir manevî telefonu gereği miydi, yoksa bir başka sebeple miydi? Ancak gerçek olan odur ki, hocamızın duası tesirliydi. Doktorların ümitsiz dedikleri bazı hastalar için bile duasının tesiri görüldüğüne hanımlar iyice inanmışlardı. Bu inanç yüzündendir ki, hocamızın hizmetine büyük çapta destek olurlardı.

Zaten hocamızın hedefi de buydu. Onların itimatlarını hizmete yönelik şekilde değerlendirmek, İslâm davasına onların da katkısını sağlamaktı. Denebilir ki, yoksul öğrencilerin yardımına koşup, destek sağlayanların bir çoğu, hanımlardı. Gönenli’nin talebeleri bizim evlâtlarımız, diyen hanımlar, evlâtlarımız perişan kalırsa bizim analık vasfımıza ayıp olur, derlerdi.

Kadın-erkek tüm halk kitlesiyle diyalog kurup onları birer hizmet mücahidi haline getirmek, Gönenli’ye özgü bir başarıydı.

GÖNENLİ İÇİN OKUNAN HATİMLER

İki Ocak 1991 günü yatsıdan sonra bizim evde bir Kur’an okuma yarışına şahit oldum. Merak edip sordum:

– Kızım bu ne gayret, bu kadar uzun süren okuyuşa pek rastlamamıştım. Cevap düşündürücü:

– Baba, bugün öğle üzeri hocamızın vefat haberini işittik.

Çevreye yayılan bu haber üzerine hemen hatim okuma çalışmaları başladı.

Bize de bir kısım cüzler verildi. Yasin okuma tenbihinde bulunuldu. Onları tamamlamak içindir bu gayret...

Ertesi gün öğle namazında Fatih Camii'ndeyim. Namaza yarım saat varken bile caminin avlusu dolmuş, içeriye girmek mümkün değil. Çünkü içeride hocamız için hatimler okunmakta, hatta o dakikalarda camide okunan hatimlerin sayısı da (16) ya balığ olmaktadır. Tabii bu miktar sadece cami içinde okunana aittir. Bir de çevredeki Kur'an kurslarında öğrencilerin okudukları var işin içinde. Onların da o dakikalarda (seksene) balığ olduğu tahmin edilmektedir. Bu yüzden cami içindeki gayret hızlı. Çünkü öğle namazına kadar okunan hatimin sayısını, yüze ulaştırmak istemekteler...

Bu hadiseyi ibretli, hayretli bir tefekkürle değerlendiriyorum:

– Bu ne muhteşem tecelli, ne muazzam mazhariyet. Hocamız henüz musalla taşında. Ama okunan hatimlerin sayısı (yüze) ulaşmış bulunmakta.

Bu duruma şahit olan bir dostum, hayretini şöyle dile getiriyor:

– Servet diye buna denir. İşte hayatı değerlendirmek diye buna derler. Kaç zenginimizin arkasından böyle hatimler okunmakta; kaç makam, mevki sahibimizin arkasından böylesine gözyaşı dökülmekte; dualar edilmekte, ihlaslı mü'minler tarafından yapılan dualarla manevi ikramlarda bulunulmakta?..

Biz biliyoruz ki günümüzde mevtanın defninden sonra akşam toplanan görevli hocalarla ancak bir hatim okunabilmekte, bundan sonra iş bitmekte, miras paylaşması başlamaktadır.

Ama şahit olduğumuz olay, asla buna benzemektedir. Okunan hatimlerin hem sayısı bilinemeyecek kadar yükselmekte, hem de okuyanların hepsi de hasbi ve rızaen lillah okumaktalar.

Anlaşılan öyle bir hayat yaşa ki, ölümünle bitmesin işin. Bilakis, ölümünle başlasın sevgin ve hizmetin. Seni hizmetlerinden tanıyanlar, bıraktığın eserleriyle bilenler, arkandan hatimler okusunlar, dualar etsinler, bıraktığın hizmetini kimin devam ettireceğini düşünsünler.. Desinler ki:

– Sadece şahsi hayatını yaşamadı. İmkânlarını, kabiliyetlerini nefesine hizmete tahsis etmedi. Şu hayırlı işin ucundan tuttu, şu hizmete şöyle destekte bulundu, emeği geçti...

Böylece, arkandan dualar yapılsın. Kur'anlar, hatimler okunsun. Hayırla yad edilmene zaruret duyulsun.

Böyle yaşamak olduğu gibi, başka türlü yaşamak da var bu hayatı.

Nitekim niceleri de var ki, ne yaşadığından Müslümanların haberi var, ne de öldüğünden. Tıpkı dağ başında büyüyen, sonra da kuruyup giden yabancı otlar gibi. Onlar, ne bir davaya gönül vermişler, ne bir hizmetin ucundan, bucağından tutmuşlar, ne de bir Müslümanla bu yüzden tanışmış, dostluk kurmuşlar. Olanca imkân ve kabiliyetlerini nefisleri için harcamış, şahıslarının istirahati için kullanmışlar. Elbette öyle bir hayatın böyle bir neticesi olacak. Onun yaşadığından haberi olmayan Müslümanların, ölümünden de bilgileri olmayacaktır. Sonra sen, ancak parayla okutacağın hatimle göndereceksin, onu gerçek dünyaya...

Anlaşılan, nasıl yaşıyorsan bu hayatı, öyle terkedeceksin bu dünyayı. Gönenli (87) senelik hayatını öyle yaşamış, sonra da böyle terketmiş.

Sohbetimizi bir hadis meâliyle bağlayalım isterseniz:

– **Nasıl yaşamışsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölmüşseniz öyle dirilirsiniz.**

GÖNENLİ’NİN, DİN HİZMETİNE YAPILAN BASKIYA KARŞI TARİHÎ TAVRİ!

Bu tarihî olay, o günkü Diyanet İşleri Başkanı Eyyub Sabri Hayırlıoğlu ile camilerde Kur’an öğrencilerini yetiştirmeye kendini adayan Gönenli Mehmet Efendi arasında İstanbul’un sayılı hayır sahiplerinden Ali Rıza Cansu’nun evinde cereyan eder.

Merhum Cansu, hayatı boyunca unutamadığı bu hadiseyi şöyle anlatır:

– Eyyub Sabri Hayırlıoğlu’nun 1951’de Diyanet İşleri Başkanlığı’na getirilişinden kısa bir süre sonra idi. Bir gün beni telefonla arayarak İstanbul’a geleceğini, evimizde misafir kalmak istediğini söyledi. Memnuniyetimi bildirip telefonu kapattım. Başkanla birlikte olabileceğini düşündüğüm birçok muhterem zevatı da, o akşam için eve davet ettim. Davetlilerimiz arasında Kur’an öğrencilerine hizmetleriyle de tanıdığımız Gönenli Mehmed Efendi de vardı. O gün akşam, başkan Ankara’dan

Eyüp Sabri HAYIRLIOĞLU

(17.04.1951-10.06.1960)

geldi. Diğer davetliler de İstanbul'dan teşrif ederek sofrada yerlerini aldılar. En son gelen Gönenli Hoca Efendi'nin ortalıkta görünmesiyle, başkanda sebebinin sonra öğreneceğim bir huzursuzluk başladı. Ben başkandaki bu huzursuzluğa bir mana veremezken kısa bir merhabalaşmanın ardından, Gönenli'ye yönelen başkan, otortirer bir eda ile:

“– Hoca, siz başınıza buyruk musunuz, rastgele insanlardan paralar toplayarak ne yapmak istiyorsunuz?” diye çıkışmaz mı? Lokmalara uzanılmak üzere iken bomba gibi patlayan bu sözler üzerine Gönenli Hoca Efendi, elindeki lokmayı sofraya bırakıp ayağa fırladı:

– Öyle ise, şu andan itibaren her şeyi bırakıyorum. Hesabını Allah senden sorsun! dedi ve çıkış kapısına doğru hızla yürüdü. Benimle orada bulunanların rica ve ısrarlarımıza rağmen, Hoca'yı geri döndürmek mümkün olmadı. Sofra başı bir anda ölüm sessizliğine büründü. Biraz sonra da, gelen misafirler birer ikişer bir şey yemeden kalkıp evi terk ettiler.

Başkanın beklenmeyen bu zamansız çıkışı, her şeyi perişan etti. Sofrada ev sahibi olarak ben ve başkan ikimiz kalakaldık. Yatsı namazımızı zar zor kıldıktan sonra, başkan odasına ayrıldı. Ben de perişan şekilde odama çekildim. Uyumam mümkün değildi. Bir müddet yatağımın üzerinde kaldım. Vakit hayli ilerlemişti. Birisi oda kapımı telaşla yumruklamaya başladı. Yerimden fırlayıp kapıyı açtığımda, başkanı karşımda buldum. Heyecanlı bir ifade ile:

– Ali Rıza, hemen giyin de gel, beni Hoca Efendi'nin camisine ulaştır! dedi. O sıralarda Fatih Hacı Hasan Camii'nin imam ve hatibiydi Hoca Efendi. Hayli zorlanarak Fatih'teki Hacı Hasan Camii'ne sabahın erken saatinde ulaşabildik. Arabayı bir kenara çekip Hoca Efendi'yi beklemeye başladık. Az sonra Hoca Efendi sokağın başında görünürverdi. Onu gören başkan, arabadan süratle inip Hoca Efendi'ye doğru koşmaya başladı. Hoca Efendi de aynı süratle başkana doğru koştu. Yolun ortasında öyle bir kucaklaştılar ki, anlatılamaz. Akşamki tartışma ve küslük, şimdi kucaklaşmaya dönüşmüştü. Ama her ikisi de hıçkırarak ağlıyorlardı. Manzara karşısında donakaldım, ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilemez oldum. Bir zaman kucak kucağa ağladıktan sonra camiye doğru kol kola yürümeye başladılar. Namazı başkana teklif etti ise de başkan “Senin cemaatin olarak kılmalıyım.” diyerek Gönenli'nin arkasında sabah namazını kıldıktan sonra Hoca Efendi'nin evine gittik. Kahvaltıyı evinde yaptık. Her ikisi de akşamki tatsız olayı söz konusu etmemeye gayret gösterdiler. Sonra başkan, saygılı ifade-

lerle Gönenli'ye veda ederek ayrıldı. Böylece iki büyük din âliminin akşam küsüp sabaha karşı ağlaşıp kucaklaşmalarının sırrını öğrenememişsem de, başkanın akşamki çıkışının sebebini sonradan öğrendim...

Meğerse İstanbul'dan bazı kimseler, "Bu zat karanlık işler çeviriyor, Kur'an hizmeti adı altında çok paralar toplayıp gerici akımları besliyor, derhal çalışmalarını takip ettirilip önlenmelidir." şeklinde şikayetlerde bulunmuşlar.

Bunun üzerine Başbakanlık'tan bu iş için başkan görevlendirilmiş. İstanbul'a bunun için gelmişmiş. Akşamki çıkışın sebebi buymuş. Bereket versin bu çıkışın küslüğü, ancak yarım gece sürmüş, sabaha karşı kucak kucağa ağlaşıp kırıngıktan en küçük bir eser bırakmamış, birisi yaptığı baskının, öteki de gösterdiği tepkinin ortasını bulmuşlar, böylece bizlere de "Büyüklerin hareketleri, hareketlerin büyükleridir." sözünü hatırlatmışlardır.

SÜLEYMANİYE CAMİİ BAŞ İMAMI SADIK EFENDİ

1960'lı yıllarda görevli bulunduğum Süleymaniye Camii'ndeki imam odasında, elimdeki tefsiri okumaktaydım. Osmanlı alimlerinin son halkasını teşkil eden yaşlı başımam Sadık Efendi, çok uzaklarda olan evinden yürüyerek camiye gelmiş, odadan içeriye girince de iyice yorulduğundan sanki oturduğu yere yığıla kalmıştı. O günlerde ben medresenin son yadigârı bu Osmanlı alimlerinden tefsir okuyor, benden geride olanlara da okutuyordum. Başımam Sadık Efendi, bu yüzden beni çok seviyordu. Biraz da bu sevgiden olacak ki, Hocaefendi yorgun argın oturduğu yerden tereddütsüz teklifini yaptı: "Ahmed Efendi oğlum, dışarıya çık lütfen; çok yoruldum, şurada birazcık uzanacağım!.." Ben oturduğum yerden, "Buyurun hocam, uzanın, yer müsait." diyerek biraz daha kenara çekilip elimdeki tefsiri incelemeye devam ettim. Biraz sonra bu yumuşak istek, sert ikaza dönüşerek tekrar geldi: "Ahmed Efendi oğlum, dışarıya çık diyorum sana, biraz uzanacağım şurada!.." Ben iyice daldığım tefsirden gözümü ayırmadan, biraz daha kenara çekilerek yine, "Hocam buyurun uzanın yer müsait." karşılığını verince, sabrı tükenen Hocaefendi'den şu sert ikazı aldım: "Ahmed Efendi oğlum! Ben de biliyorum yer müsaittir. Ama sen hafızsın, ben kalbinde Kur'an taşıyan bir hafızın yanında ayaklarımı uzatamam. Onun için çık dışarıya diyorum sana, hâlâ anlamadın mı?.."

Bu açıklamadan sonra dışarı çıkarak Hocaefendi'nin göremeyeceği bir yere geçtim. Hocaefendi de uzanıp istirahatini yapabildi.

Bizzat yaşadığım bu olayın üzerinden tam 50 yıl geçti; ama ben bu saygıyı hiç unutamadım. İşte unutamadığım bir başka fazilet örneğini daha arz etmek istiyorum konuya girmişken...

Bir gün yine nefes nefese geldiği camide namaza yetişememiş; ama onun yokluğunu hissettirmeden, ben mihraba geçip namazı kıldırmışım. Bundan çok memnun olan Hocaefendi, cebinden çıkardığı bir miktar parayı bana uzatarak şöyle demişti: "Maaşımın kıldırmadığım namaza tekabül eden miktarını ben alamam. Lütfen kıldırдың namaza tekabül eden şu parayı al da hakkını helal et!.." İyi hatırlıyorum, böyle bir hakkımın olmadığını, olsa bile helal ettiğimi tekrar tekrar ifade ettikten sonra, parayı kabul ettirme ısrarından ancak vazgeçirebilmiştim...

"IŞIK ŞAHSİYETLER"DEN HASAN BASRİ ÇANTAY

Ahmed Ersöz, geçmişte Müslümanlara hizmet etmiş maneviyat büyüklerinin örnek hayatlarını günümüze getirme konusunda azimli bir arkadaşımız. Bunun için özel bir seri hazırlamış, ismine de "Manevî Dinamiklerimiz" demiş. Hatta bu serinin de üçüncü kitabını imzalayarak bize lütfetmiş: Işık Şahsiyetler.

Manevî Dinamiklerimiz'in üçüncü kitabı Işık Şahsiyetler'de Abdulhakim Arvasî, M.Zahid Kotku, Hasan Basri Çantay, Cemal Ögüt... ve diğer din büyüklerimiz var...

Ersöz hoca, bir altın arayıcısı gibi geçmişimizin engin sahillerine iniyor, bulduğu pırlanta büyüklerimizin fazilet, feragat ve hizmet dolu hayatlarını gündemimize sunuyor. Bu haliyle bizlere, "Böyle geçmişe layık bir nesil olabiliyor muyuz?" dercesine mesajlar veriyor.

Eserde Hasan Basri Çantay'ın hatırasını okurken (diğerleri gibi) fevkalâde duygulandım. Zaten böyle büyüklerin hayatını okurken âleminizi değiştirmemek mümkün değildir. Ersöz'ün takdimde dediği gibi: "...Salih kişilerin anıldığı yerlere rahmet ve sakinet iner.."

Bir hadis mealini hatırlatan bu söz gerçeğin kendisidir. Çünkü kimlerin yakınında olursanız, onların ruh hallerinin sizlere aksettiğini anlarsınız. Nitekim

bunu Çantay hocamızın oğlu da şöyle ifade etmektedir:

"...Bir gün ailece Eyyub Sultan Hazretlerini ziyarete gitmiştik. Babam, türbe-
de uzunca dua etti. Biz de ellerimizi açarak duaya iştirak ediyorduk. Babam bir
ara gözüyle türbenin üzerini işaret etti, bizler de baktık. Nurâni yüzlü bir ihtiyar
gördük. Sonra ortadan bu görüntü kayboldu!

– Kimdi bu, tanıdınız mı? diye babam sordu.

– Hayır, bilmiyoruz, dedik.

– O, Eyyub Sultandır, dedi."

Mürşid Çantay burada şunu ilave etmiş:

– Herhalde babamızın sebebiyle bize de göründü!..

Evet, büyüklerin yanında bulunan, elbette büyüklerle görüşür. Büyüklerin ha-
yatını, hatıralarını okuyanlar da elbette onlara imrenir, onlar gibi olmak ister.
Böylece dünyalarına nurlar yağar, âlemlerini ruhanîler şenlendirir.

Bu münasebetle ben de bir hatıramı arzedeğim izin verirsiniz.

1960'lardan önceydi. Lâleli'deki evinde Çantay hocamızı ziyarete gitmiştik.
Sohbet sırasında istikbalden ümitli olduğunu söyleyen hocamız, Balıkesir'de eli-
ne geçen Hür Adam gazetesinin güzel yazılarından söz etti ve dedi ki:

– Baktım, bir köşesinde Zihar keffaretini pek güzel şekilde anlatan bir yazı var.
Ben fıkhnın derinliklerine inen bir neslin henüz yetiştiğini sanmıyordum. Demek
ümitlenmekte haklıyım. Böyle konuları gazete köşelerinde yazan bir nesil geliyor.

Bunun üzerine yanımdaki bir arkadaş, beni göstererek:

– Efendim, o yazıyı yazan arkadaş içimizde, bizden biridir, dedi.

Heyecanla bana baktı:

– Subhanallah! Sen çok gençmişsin.. diye iltifatta bulunduktan sonra başu-
cundaki raftan kendi hazırladığı "Kırk Hadis" kitabını indirdi, imzalayarak bana
uzatırken, ömür boyu unutamayacağım duasını yaptı:

– Sen çok hizmetlere muvaffak olasan inşaallah!..

İşte bu, benim ömür boyu "Amin!" dediğim dualardan biriydi.

AKHİSARLI ŞAHİN YILMAZ HOCA

Bazan insan sahip olmadığı fazilet ve meziyetin de sahibi olup çıkıyor, yanlışlıkla, benzeyişle başkasına âit itibar ve şerefine de maliki haline gelebiliyor.

Şahin Hoca'lardaki isim benzerliğinde olduğu gibi.

Akhisar'da **Şahin Hoca Efendi** var. (Şimdi rahmetli oldu.) Ülke çapında Kur'an talebesi yetiştirmesiyle meşhur. Nitekim yetiştirdiği öğrencilerden bir kaç tane tatilde bizim Kur'an kursumuza yardımcı hoca olarak geliyor.

Camimizde hem imamlık yapıp, hem de Kur'an kursumuzda hocalık yapan bu gençleri görenler soruyorlar:

– **Kim yetiştirmiş bu pırlanta gibi gençleri!**

Bilenler cevap veriyorlar:

– **Şahin Hoca!**

Hemen bana geliyorlar. Bir memnuniyet, bir teşekkür ki sorma gitsin.

– **Hocam, Allah razı olsun, ne güzel talebe yetiştirmişsiniz.**

Pırıl pırıl gençler, maşaallah, ne de güzel Kur'an okuyorlar.

– Onları ben yetiştirmedim, diyorum. Benim öyle bir çalışmam ve faziletim yoktur.

– Olmaz olur mu, biz sorduk, **Şahin Hoca**’nın öğrencileri dediler. Tevazu göstermeyin lütfen, diyorlar.

Fazla izaha gitmek istemiyorum. Hazır bir fazilete nisbet edilmişken neden reddedeyim? Akhisar’daki **Şahin Hocamız** hakkını helal eder inşaallah. Hizmetin zahmetini o çekiyor, itibarına ise biz sahip çıkıyoruz.

Vefatından bir süre önce **Şahin Hoca Efendi**, İstanbul’a gelmişti. Bu durumu arz-ettim, zahmeti siz çekiyorsunuz, ama itibarı biz harcıyoruz, dedim.

Şakacı ve nükteci **Hoca Efendi** parmağını dudağına götürüp bir sus işareti verdikten sonra:

– **Sesini çıkarma**, dedi. **Bana da seninle ilgili şeyler geliyor, ben de onlara sahip çıkıyorum. Demek ki ödeşiyoruz.**

– Ne gibi şeyler geliyor benimle ilgili?

Anlatıyor:

– Senin kitaplarını okuyanlar bana geliyorlar, hocam çok güzel yazmışsın, Allah razı olsun, diyorlar. Ben de onlara, bu kitapları ben yazmadım, benim öyle bir çalışmam yok, diyorsam da dinlemiyorlar. Ben de fazla ısrar etmiyorum. Hem niye ısrar edeyim ki, hem kitap, hem de gazete yazarlığını yakıştırıyorlar bana, fena şeyler mi bunlar?

* * *

Şakayla karışık sohbetimizi buraya getirmişken bu merhum hocamızın bir güzel tesbitiyle konuyu bağlayalım.

Bazı meslektaşlarıyla birlikte otururken onlara **Bediüzzaman**’ın eserlerinden parçalar okuyormuş.

Bir ara kitapta: **İnsanlar dine hizmet yolunda kendi vazifelerini yapmalı, Allah’ın vazifesine karışmamalı...** şeklinde cümle geçince, bazı hocalar itiraz etmişler:

– **İnsana (vazife) isnad etmek olabilir, ama Allah’a (vazife) isnadı doğru olamaz. Bu (vazife) kelimesi yanlış yerde kullanılmış!**

Hoca Efendi hemen cevap vermiş:

– Bunu sokaktaki işçi söyleseydi çok görmezdim, ama sizin gibi ilim adamları söyleyince çok gördüm doğrusu. Siz edebiyattaki **müşâkele** sanatını bilmiyor musunuz? Cümlelerin bir yanında geçen kelime, öteki yanında da aynen tekrar edilmek suretiyle karşılıklı şekil güzelliği sağlanır, sözün tesirine kuvvet verilir, dedikten sonra, bir de misal verir: Arap ediblerinden meşhur bir şair, halifenin huzuruna çıkar. Kendisine, **açsan yemek pişirelim**, derler. Ama edip şair der ki:

– Benim ihtiyacım yemeğe değil, bir sarık'la bir cübbe'yedir.

Siz bir sarık, bir de cübbe pişirin bana.

Cümleyi pek beğenen halife, edip şaire istediğini verir, yani ona bir sarıkla bir cübbe pişirmiş olur.

BEKİR BERK, BİZE HAKKINI HELAL ETSİN!

Bekir Berk'in tabutu başında, herkesten helallik alınırken bir doktorumuz demiş ki:

– Ben de Bekir Berk'ten bize hakkını helal etmesini diliyorum? Zira onun hemen hepimizde hakkı vardır. O bize hakkını helal etsin!

Bu söz, Ağrı Dağı kadar kuvvetli, Uhud Dağı kadar da azametli sözdür. Duymazlıktan gelmek mümkün değildir.

Gerçekten de Bekir Berk'in hemen hepimizde ya bizzat, ya da dava dolayısıyla hakkı vardır. Zira davamızı almamışsa da davasını davamız saydığımız kimselerin davasını almak suretiyle bize hakkı geçmiştir. Bunun aksi yoruma imkânı yoktur.

Nitekim ondan helallik dileyenlerden biri de bu satırların yazarı olması lazımdır. Gazetede yazdığım günlerde Manisa'da bir olay olmuştu. Bir kısım hippî kılıklı berduş tipleri, bazı mazbut gençler yakalayıp berbere götürmüşler, güzel şekilde traş ettirip sonra sokağa bırakmışlardı. Ben de bu olay üzerine, elleriniz dert görmesin gençler, şeklinde bir yazı yazmıştım.. Meğer bu yazımla suç işleyenleri övmüş, suça teşvikte bulunmuşum. Hakkımızda açılan davanın sonucu, üç buçuk seneyi bulan bir zindan hayatı olarak görünüyordu. Ama fazla telaşımız yoktu. Çünkü olayı Bekir Berk duymuş, ilk istek de ondan gelmişti:

– Şahin Hocam, hemen bir vekaletname hazırla ve mahkemedeki dosyana koydur, bir suretini de bana getir...

Bekir Berk davamızı böylece alıvermişti bile.

Artık Bekir Berk davamızı aldı ya!. Bize ne gam. Ne mahkemeye uğradık, ne de duruşmaya girdik..

Aradan bir müddet geçti, Gazetede mahkeme neticelerini anlatan bir yazı. Bekir Berk'in ifadesi aynen şöyle:

– Falan, falanın davaları neticelendi.. Duruşmalara bir türlü gelmeyen Ahmed Şahin'in de davası beraatle sonuçlandı..

Evet, Bekir Berk'in hemen herkeste hakkı vardır.

İttihad gazetesinde Tarihin Şeref Levhaları'nı yazdığım günlerden birindeydi. Kişili Pasajı'ndaki yazıhanesine girdim. Yazdığım Şeref Levhasını, gazetenin tek muhatabı durumunda görünen Mustafa Polat'a uzattım. Sırtımdan büyük bir yük kalkmıştı. Çünkü son anda veriyordum yazıyı. Çok gecikmiştim. O sırada Polat merhum, Bekir Berk'e baktı. Anlaşılan aralarında daha önce bir şeyler konuşmuşlardı. Bekir Berk hemen masasından kalkıp yanıma geldi, o mütebessim ama sonunda tehdidi de olan vakarlı haliyle:

– Canım kardeşim, aziz hocam! diyerek söze başladı:

– Sen şimdi hiç zaman kaybetmeden evine git, masanın başına otur, gece yarısına kadar da olsa çalış, Ashab-ı Suffa'yı yaz ve sabaha karşı da olsa getir, bu haftaki İttihad'a mutlaka Ashab-ı Suffa yazısı girmelidir. Bu yazı sonraya kalsın!..

O günkü vasıtalarla benim şehrin dışında bulunan evime sadece gidip gelmem, gece yarısını geçerci. Yazıyı ne zamana hazırlayacağım, demek istedim, ama diyemedim. Çünkü karşımda Bekir Berk vardı. Onun lüğatinde mazeret yok, vazife vardı. Hem bu vazife de çok mühimdi.

İster istemez yola koyulduk ve şu anda baskısı yüzbinleri aşan Tarihin Şeref Levhaları kitabına girmiş bulunan Ashab-ı Suffa'yı yazıp sabaha karşı da olsa gazeteye takdim ettik..

Evet, Bekir Berk'in hepimizde ya bizzat, ya davamız kabul ettiğimiz İslâm davasını müdafaası sebebiyle hakkı vardır. Biz ona (varsa hakkımızı helal ediyoruz) ama o da bize inşaallah helal etmiştir.

HAYATINI DAVASINA ADAYAN ADAMDAN SIRLI OLAYLAR

Balıkesir'in Dursunbey'indeki bir davaya trenle gitmektedir Bekir Berk. Ne var ki yavaşlayan tren istasyonda inmeye fırsat vermeden tekrar hızlanır. Bekir Bey'i tutmak mümkün değildir.

“Ben davam için varım, davama giremeyeceksem hayatın ne değeri vardır!” diyerek önce çantasını fırlatır yere, arkasından kendini atar aşağıya. Düştüğü yerden sağ salım kalkar. Toz toprağını silerek mahkemeye nefes nefese erişir.

Bekir Bey için durmak yoktur. Yeni bir dava için yine bir arabada dağ yolunda ilerlemektedir. Trafik polisi önlerine dikilir: “Yolda dinamit patlatılacaktır, bekleyin, yarım saat sonra geçin!” Bekir Bey saatine bakar. Polisin başka tarafa bakması üzerine şoförüne ısrar eder: “Gaza bas kardeşim, vakit yok. Dağdan kopan taşlar üzerimize düşerse dava yolunda şehit oluruz, düşmeden geçerse mahkemeye yetişiriz.”

Namludan çıkan kurşun gibi ansızın fırlayan arabayla, dinamitin kopardığı kayaların altından geçer, mahkemeye erişirler. Kitaplar iade edilir, okuyanlar da serbest bırakılır. Onu mutlu eden ise kayaların altından geçerek kurtulmak değil; okuyanların tahliyesini sağlamaktır.

Yine yoldadır Bekir Bey. Ama bu sefer doğunun en şiddetli bir kış günü akşamı, geç vakit rastladığı bir tankerin şoför mahallinde. Adilcevaz'a sabaha mahkemeye erişecektir. Bu defa yanına iki arkadaşı da biner ki, yolda bir tehlikeyle karşılaşmak mukadder gibi görünmektedir. Nitekim sabaha karşı tanker kara saplanır. Bekir Bey'le arkadaşı Nazım Gökçek, birbirine sarılarak donma belirtisi gösterirler. Arkadaşları Hakkı Bozkurt, sabaha kadar ikisini de tokatlayarak uyumalarını, yani donmalarını önler. Sabah tankerden boyunu aşan karın içine atlayarak Adilcevaz'a ulaşır, yol açma makinesiyle gelip kendilerini alır. Bekir Bey'i mutlu eden donmaktan kurtulmak değil, kitapların iadesini alıp mahkumların beraatını sağlamaktır.

KOMŞUM OSMAN DEMİRCİ HOCA EFENDİ!..

Beni en çok meşgul eden soru şudur:

– Dünya hayatı birkaç defa değil bir defa yaşanıyor. Bu fırsat bir kaçılırsa bir daha geri getirmek mümkün olmuyor.

Öyle ise bu fırsatı iyi değerlendiriyor, hayatımızı hedefine uygun şekilde yaşıyor muyuz?

Evet, benim zihnimde çok tekrar ettiğim sorudur bu:

– Hayatımız hedefini buluyor mu?.. Son noktayı koyacağımız anlarda şöyle geriye dönüp de bakınca pişmanlık duymayacağımız bir hayat yaşıyor muyuz?..

Bence bu soru, hemen hepimizin nefsimize sormamız gereken bir numaralı sorumludur. Çünkü bu hayatın sonunda geriye dönüp de bakınca, duyacağımız pişmanlığın hiç faydası yoktur..

Yetmiş yedi senelik hayatını üç ayların girişinde, Regaip kandili gecesinde gelişinde noktalarak cuma günü Erzurum'da ebedi hayatına uğurladığımız kırk senedir tanıdığım muhterem Osman Demirci Hoca Efendi,

hayatına son noktayı koyacağını sezdiği hastanede geriye dönüp bakınca, (Allahü âlem) hiç de pişmanlık duymamış, aksine hedefine uygun şekilde yaşadığı hayatına büyük bir mutlulukla veda etmiştir. Halkımızın tabiriyle, gözleri açık gitmemiştir.

Neden gitmemiştir?

Çünkü Hoca Efendi, hayatının yarısını değil tümünü hizmete adanmış biri olarak yaşamıştır. Tanıdığım kırk senenin 28 senesi, aynı apartmanda ev komşuluğu içinde birlikte geçmiştir. Bu süre içinde onu tek gün bile, kendine yönelik şahsi bir işiyle meşgulken görmedim. Cumartesi, pazar tatili diye bir dinlenme devresine şahit olmadım. Bu ifadelerim abartılı sözler gibi gelebilir bazılarına. Ama onu yakından tanıyanlar, bu ifadeleri eksik bile bulabilirler. Çünkü Demirci Hoca Efendi'ye tatilsiz gündüzler yetmiyordu. Akşam dersleri ve iman sohbetleriyle geceleri de hizmetlerini sürdürüyor, dinlenme diye bir mefhum bilmiyordu..

Hastanedeki son telefon konuşmamızda, yine gençlerin bile dayanamayacağı yoğunlukta toplantıdan toplantıya koştuğunu, böylece iyice yorgun düştüğünü öğrenince, hatırlatmada bulundum:

– Hocam, dedim, siz kırk yaşında ilk tanıdığım günlerin genci değilsiniz. Bu bünye artık bu tempoyu kaldıramaz, biraz yavaşlayın, hiç olmazsa davetlerin bazılarına, ‘bünyem artık kaldırmıyor’ diye cevap verin!..

Daralan nefesini zorlayarak konuştu:

– Yakınlarım hep böyle ikazda bulunuyorlar, ama gönlüm ömrümün sonunda çekilip de bir köşede beklemeye razı olmuyor.. dedikten sonra, beni şaşırtan asıl hayat anlayışını şöyle anlattı:

– Eğer bugünlerde bir İlahi davet gelecekse başımız, gözümüz üstüne, buyursun gelsin, ama bizi de köşemize çekilmiş halde değil de, at üstünde, hizmet meydanında bulsun!..

– Var mı bu cevaba cevabınız?.. Benim gibi mahcup şekilde susmaktan başka!..

İşte bunun için diyorum ki, bir ömrü baştan sona bu anlayış içinde yaşayan insan, dönüp de geriye bakınca, hayatı dopdolu yaşamanın verdiği mutluluk içinde gider buradan..

Dopdolu bir hayatın zıddı da, bomboş bir hayattır. Bomboş gitmek de var dünyadan.

Meşhur misaldir. Bir caminin musalla taşına konan tabutun başına gelen çevrenin deli görünüşlü meczup velisi, tabutun içindekinin bomboş gidişini keşfedince eğilerek:

– Yuh olsun sana ey koca ihtiyar, yuh! demekten kendini alamaz.

Meczubun bu yuh çekişini geriden duyan oğlu da, içinden söylenir:

– Koca meczup, senin yaşın da babamdan az değil. Yakında sen de geleceksin buraya, o zaman ben de sana yuh çeker, babamın intikamını alırım...

Gerçekten de bir müddet sonra meczup da gelir aynı musalla taşına.

İntikam için bekleyen oğul, meczubun tabutuna eğilerek:

– Sana da yuh olsun ey koca meczup, yuuuh!. der.

Bu sırada kulağında bir ses yankılanır:

– Eğer baban gibi bomboş gidiyorsam bana da yuh olsun!..

* * *

Evet, asıl mesele işte burada.

Yuh çekilecek bir hayat yaşayarak bomboş gitmek de var işin içinde.

– Bir davet gelecekse buyursun, gelsin; bizi köşemize çekilmiş halde değil de, at üstünde hizmet meydanında bulsun!. diyerek gitmek de söz konusu.

Buyurun, şimdi düşünme sırası sizde!..

20 Ağustos 2004'te dopdolu bir hayat yaşayarak bu dünyadan giden hocamıza aynı dolulukta rahmet, geride kalanlarına da benzeri şekilde hizmet dileklerimizle...

DOSTLAR MECLİSİNDE YAŞANMIŞ BİR HOŞGÖRÜ SOHBETİ

Dostlar meclisinde konuşulan konu hoşgörüye intikal edince, herkes birer hatıra nakletme ihtiyacı duymuş olacak ki, sırada bekleyenler sabırsızlanmaya başladılar.

Önce yanımdaki genç, şikayet dolu acı hatırasını şöyle anlattı:

– İslamî hayata ilgi duymaya başladığım ilk günlerde saçlarım iyiden iyiye uzundu.

Amcamın yanında camiye gitmiştim bir gün. Namazdan sonra ihtiyar bir adam yaklaşıp saçlarımdan tutarak beni sarstı ve dedi ki:

– **Saçlarını böyle uzatıp da anana benzeyeceğine, kısaltıp da babana benzesen ya? Ne bu eşek kuyruğu gibi upuzun saçlar? Kadına benzemişsin âdeta...**

O günden sonra bir daha camiye uğramadım.

O adamın sözleri beni **tam yirmi sene camiden uzaklaştırdı.**

Yanımdaki kişi hemen itiraz etti:

– Senin o adama kızmaya hakkın yoktur. Asıl kabahatli sensin.

– Nedenmiş o?

– Neden olacak, İslam'ı bilmediğinden. İhtiyara deseydin ki, amca sen yanılıyorsun, saçlarıma sataşmaya hakkın yoktur. Çünkü Resulullah Efendimiz de saçlarını omuz başlarına kadar uzatmış.

– Ben ne bileyim Peygamberimiz'in saçının da öyle uzun olduğunu?

– O halde, İslâm'ı niçin öğrenip adama da anlatamadım, diye kendini suçla, o yaşlı adamı değil.

Bu sırada bir başkası söze karışıyor:

– Osman Demirci Hocaefendi, bir ara Almanya'ya gitmişti. Orada verdiği konferansa saçları uzun gençler de gelmişti. Bunları gören Hocaefendi, sevecen bir ifade ile seslendi:

– **Yakınıma gelin benim uzun saçlı dervişlerim, yakınıma!**

Gençler utana sıkıla yaklaştılar.

Osman Demirci Hocaefendi, onların başlarını okşayarak:

– **Aferin benim saçlı dervişlerime. Bunca engelleri aşmışlar, beni dinlemeye gelmişler. Ben bu gençleri çok sevdim, bir dahaki gelişimde de, onları burada görmek isterim.**

Bir sene sonra Osman Demirci Hocaefendi aynı yerde yine konferans vermekteydi.

Konuşma sonunda gencin biri yaklaşıp Hocaefendi'nin elini öperken sordu:

– Hocam beni tanıyabildiniz mi?

– Hayır tanıyamadım evladım, kimsiniz?

– **Hani sizin uzun saçlı dervişleriniz vardı ya, işte onlardan biriyim.**

– Aaaa, hatırladım. Hani senin uzun saçların?

– **Efendim, sizlerin de ilgisiyle, dostlar meclisindeki bu güzel insanlarla tanıştıktan sonra (kimse itiraz etmemesine rağmen) saçlarımızı kestirdik. Uzatma gereği duymadık. Çünkü saçla kafanın dışını düzeltme yerine, fikirle içini düzeltmenin gereğine inandık...**

Sohbetin burasında bir başkası söze karışıyor:

– Deseniz ya biz saçlarımızı kestirmekle sünnete aykırı hareket etmiş oluyoruz. Madem Efendimiz saçlarını omuz başlarına inecek kadar uzatmıştı; biz ise ensemiz görünecek derecede kısaltıyor, sünnete muhalefet etmiş, zıddına davranmış duruma düşüyoruz.

Bir diğeri buna hemen cevap verdi:

– Resûlullah'ın saçlarını uzatması, iklim şartlarından kaynaklanan bir ihtiyaçtan olsa gerektir. Çünkü sıcak iklimde uzun saçların boynu gölgeleme faydası vardır. Nitekim Efendimiz, bazı zaman da kestirmiştir. Uzatma devamlı olmamıştır.

Tabii sohbet uzayınca bize düşen kısmı yazmaya imkan olmadı. Biz de durumu aynen sizlere arz etmekle yetindik. Hatası varsa düzeltilmesini de size bırakmış olduk.

Ne dersiniz, dostlar meclisindeki bu uzun saç sohbetinin düzeltilecek tarafı var mı?.. Yoksa keşke bütün sohbetlerimiz böyle mi olsa diyorsunuz?

Mustafa Polat

“KEFENDEN BAŞKA BİR ŞEY GÖTÜRMÜYOR”

Rahmetli Mustafa Polat’ın vefatından on beş gün kadar sonraydı. Be-yazıd’ta bir grub gençle karşılaştım. Nereye gittiklerini sorduğumda:

– Bu akşam Polat Ağabey için hatim okunacak da ona katılmak için oraya gidiyoruz, dediler.

Birkaç gün sonra başka bir grub gençle konuşurken içlerinden biri, ar-kadaşına:

– Bu akşam nerede hatim okunacak? diye soruyordu.

Anlaşılan rahmetli Polat’ın vefatından sonra arkasından günlerce çe-şitli yerlerde hatimler okunmuştu.

Başka bir akşam üzeri bizim evin önünde bir araba durdu, taksiden inen bir genç zile basarak beni çağırdı, indiğimde:

– Bu akşam da hatim okunacak. Dr. Sadullah Nutku Bey vefat etti, senin de bulunman için haber vermeye geldik, dedi.

Derhal arabaya atlayarak merhum Dr. Sadullah Bey’in evine gittik. En erken gelen bizmişiz anlaşılan, birkaç dakikalık sohbetten sonra diğer ar-kadaşlar geldiler. Dikkat ettim, hepsi de genç, yepyeni bir nesil... Bunlar

Sadullah Ağabey'in şahsını tanımasalar bile hizmetini takdir eden kadirbilir dostları idi. Ne cenaze teşkilâtında parayla hatim okuyan belediye memurları, ne de okudukları Kur'ân-ı Kerîm için maddî karşılık uman kazanç yolcuları. Yalnız ve sadece Hakk'a hizmetinden dolayı kendisine minnettarlık duydukları Sadullah Ağabey'in vefakâr ve kadirşinâs hürmetkârları, aynı ideâlde birleşen mü'min kardeşleri...

Dr. Sadullah Nutku

Kendi kendime düşündüm. Nice insanlar gelir bu dünyaya... Bunlar ot gibi bitip ot gibi yiterler. Hayırlı bir hizmetin ucundan tutup bir yaraya merhum sürmedikleri, bir derde devâ olmadıkları için kendilerini kimseler tanımaz. Ne yaşadıklarından, ne de öldüklerinden kimsenin haberi bile olmaz. Arkalarından bir hatim okutabilmek, avuç dolusu parayla mezar okuyucuları kiralamaya bağlı... Fakat öyle kimseler de var ki vefatlarından sonra günler, haftalar geçer, fakat yalnız ve sadece Allah rızası için okunan hatimler durmaz, devam eder...

İşte ibretli bir misâl...

İslâm'ın müdafaası için Haçlı Ordularına karşı iman dolu göğsünü aziz bir fedakârlıkla siper eden büyük kumandan Selâhaddin-i Eyyûbî, hayatının son dakikalarını yaşadığı ölüm döşeginde iken şöyle bir ricada bulundu:

– Bana uzunca bir değnek getirin.

Başucunda bekleyenler bu isteğin mânâsını anlayamadı iseler de isteğini yerine getirip uzunca bir değnek getirdiler.

Bir zamanların birleşik Haçlı Ordularına kahramanca karşı koyan Selâhaddin-i Eyyûbî'si, yün yorganın altından güçlkle çıkarabildiği eliyle köşedeki dolabı işaret etti:

– Şurada benim kefenim asılı durmaktadır. Onu çıkarın ve bu sırtığının ucuna takın!

Selahaddin Eyyubi

Merak ve heyecanla bu isteği yerine getirdiler, kefenı sıırın ucuna taktılar.

Ayak ucunda, sıırın başında beyaz bir kefen dalgalandığını gören büyük kahraman bu defa şu vasiyette bulundu:

– Şimdi bu sıır alıp Şam'ın bütün sokaklarını gezdirin ve her geçtiğiniz yerde şöyle seslenin:

– Ey ahâli! Hükümdarınız Selâhaddin-i Eyyûbî'yi bilirsiniz ya? İşte O, sahip olduğu bunca servet ve hazinelerin hepsini burada bırakıp gidiyor.

Yanında, şu sıırın ucundaki iki arşınlık kefenden başka bir şey götürüyor!

O gün vefat eden büyük kumandanın arkasından halk hatimler okur, dualar eder, gözyaşları dökerler.

Bunca servet ve ihtışamının hiçbirini de âhirete götürmeyeceğini iki arşın bezle pek veciz şekilde ilân eden bu aziz hükümdar, ancak arkasından okunan Kur'an'lar, edilen dualarla teselli bulur.

İşte bütün mes'ele burada. “Bâki kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş” gerçeği.

Rütbelere, makamlar, zenginlik ve servetler. Hepsi, ama hepsi boştur. Geride kalan gerçek dostların duaları, mânevî hediyelerdir. Eğer hayırlı bir hizmetin ucundan tutup da gönülleri kazanmış, kalbleri fethedebilmişsek! Yoksa ot gibi bitip ot gibi gitmek var.

Sevgili gençler! Öyle bir hizmette bulunmalıyız ki arkamızdan mezarlıklar değil, gönüllerini kazandığımız mü'min dostlar Kur'an'lar okuyup dualar etmeli; hizmetimizden dolayı bizi hatırlayanlar, hakkımızda güzel tanıklıkta bulunmalıdır.

HUZURSUZLUKLARIMIZ, HANGİ VİTAMİN EKSİKLİĞİNDEN KAYNAKLANIRLAR?

Erzurum'un itibarlı alimlerinden biri de **Mehmet Kırkinci Hocaefendi**'dir. Eserlerinden de anlaşılacağı üzere hocaefendi hoşsohbet, yumuşak yaklaşımlı, nüktedan bir irşad üslûbuna sahiptir. Kimseyi itham etmez, ayıplayıp suçlamaya yönelmez. Mutlaka bir nükte, bir fıkra ile konuyu rahatlatır, tatlı bir yaklaşımla irşadını etkili kılar.

Nitekim günün birinde oldukça zengin biri müracaat eder hocaefendiye.

– **Her şeyim var; fakat huzurum yoktur. Bana bir çare bul, der.**

Sözlerine şunu da ilave eder:

– **Doktorlar muayene ediyorlar, hiçbir rahatsızlığın yok diyorlar. Hatta vücudumda vitamin eksikliği dahi olmadığını söylüyorlar.**

İşte burada hocaefendi söze karıştır:

– **Dur bakalım dur, der. Bir de biz bakalım şu vitamin eksikliğine. Eğer dedikleri gibi vitamin bolluğu olsaydı, sende bu rahatsızlık olmayacaktı, mutlaka için içinde bir eksiklik söz konusu...**

Sorusunu şöyle sorar:

– **Saçlarda yaşlanma belirtisi olan beyazlanma başlamış. Namazlarını kılıyor musun? İbadetle aran nasıl?**

Adam zorla da olsa gerçeği itiraf eder:

– **Hayır, henüz namaz kılmaya başlamadım.**

Hocaefendi:

– **Bak, der, sende manevî vitaminlerden (A) vitamini yok, gördün mü?**

Sonra tekrar sorar:

– **Oruçla aran nasıl? Tutuyor musun?**

Adam yine zorlanır:

– Hayır, der, henüz oruç tutmaya başlamadım.

– **Ooo, der hocaefendi, sende (B) vitamini de yok.**

Sormaya devam eder:

– **Zengin olduğunu söyledin, zekatını nasıl hesap ediyorsun?**

– Şey, der, yani henüz zekat filan da vermiyorum.

Hocaefendi büsbütün hayrettedir:

– **Bak hele, der, sende (C) vitamini de yoktur.**

Nasıl huzur bulacaksın bunca vitamin eksikliğiyle?

Aralarındaki diyalog şu şekilde sürer gider:

– **Hacca gittin mi?**

– Henüz hacca gidecek vaktim olmadı.

– **Neler söylüyorsun sen. Demek sende (D) vitamini de yok.**

Peki, bir de aldığın gıdalara bakalım.

Kazancına haram karışıyor mu?

– Evet, az da olsa karışıyor.

– **Gördün mü, der Hoca efendi. Sen mikroplu gıdalar da almış-sın. Elbette huzurun olmaz, rahattan mahrum kalırsın...**

Hocaefendi sözlerine şunları da ekler:

– Bütün bunlara rağmen senin kurtulman yine de mümkün. Çare vardır. Yeter ki sen bu vitamin eksiklerini tamamlar. Bir de mikroplu gıda al-ma. Allah'ın izniyle sende en küçük bir rahatsızlık, huzursuzluk kalmayacak, turp gibi olacaksın.

KIRKINCI HOCA'DAN NÜKTELER

Mehmed Kırkinci Hocaefendi'ye gelen bir karı-koca, ondan, anlaşmazlıklarına bir çare bulmasını isterler. Hocaefendi, anlaşmazlıklarını sorar.

Bey şöyle anlatır:

– Hanım kullandığımız diş macununun ağzından macun alınmasını mikrop bulduğu için, tüpü ortasından ikiye bölüp kırarak macun alıyor. Ben de haliyle bu duruma itiraz etmek zorunda kalarak, macun, tüpün ağzından alınmalıdır, diyorum. Bizim de tartışmamız her defasında sürüp gidiyor, ne yaptıysak bu tartışmamızı sona erdirecek bir çare bulamadık.

Hocaefendi merakla sorar:

– Sizin tek anlaşmazlığa düştüğünüz konu bu mu? Bunun için mi anlaşmazlığa düştünüz?

– Evet, derler, başka hiçbir şey yok bunun dışında.

– Bundan kolay ne var? diyen Hocaefendi, çareyi şöyle anlatır:

– İki tüp alırsınız; biriniz ağzından kullanırsınız, biriniz de ortasından, böylece de mesele biter!..

Tartışarak gelen karı-koca meselelerinin halledilmesinin verdiği sevinçle gülüşerek çıkarlar Hocaefendi'nin huzurundan..

Başka bir gün de, bazı gençler gelerek Hocaefendi'ye yeni dil ile eski dil konusunu sorarlar:

– Risale-i Nurların dili biraz Osmanlıcadır. Okuyor okuyor, ama bir türlü anlayamıyoruz.

Hocaefendi'nin cevabı yine çok kısa olur:

– Okuya okuya anlayamıyorsanız geriye kalıyor okumaya okumaya anlamak, bir de onu mu denemek istiyorsunuz?.

SÜLEYMANİYE CAMİİNDE TURİSTLERE NAMAZ NASIL ANLATILDI?

1961’lerde Darvenciliğin iyice alevlendirildiği günlerdeydi. Rahmetli Hacı Nazif Çelebi Süleymaniye camiinde bir öğle namazı kıldırmış, turistler de etrafını alarak imam kıyafeti içinde iken kendisine suallar sormuşlardı. Bunlar itirazcı suallerdi. Kimi, insanın maymundan türediğini iddia etmek istiyor, kimi de, seyrettiğimiz namazınızda niçin ayakta duruyor, eğiliyor, başınızı yere koyuyorsunuz. Bunun ne manası var? Bizim gibi sandalyeye oturun, papazın duasını dinleyin yeter, diyordu.

Rahmetli Hacı Nazif’in bunlara verdiği cevaplar hiç aklımdan çıkmaz. Ruhunu şad etmek niyetiyle, size de arz edeyim seneler sonrasında.

Evrimci turiste dönerek konuşan Çelebi, şöyle dedi:

– Biz namazımızda önce ayakta, sonra rükûda, sonra da secdede oluyoruz. Bunun bir hikmet ve manası şudur:

Ayakta iken ilk insan ilk babamız Âdem’in (elif)ini yazarız. Bunun için (elif) harfi gibi dimdik, upuzun dururuz.

Sonra rükûa eğiliriz. Bununla da Âdem’in (dal)ını yazmış oluruz. Geriye (mim) kalır. Onu da yere başımızı koyar, (mim) gibi olur, öyle yazarız.

Böylece her namazda babamız Âdem’in adını yazar, maymundan geldiğimizi iddia edenleri fiilen yalanlamış oluruz.

Bunun için evrim teorisi bizde tutunamaz.

İkincisine gelince:

Namazımıza ilk başladığımızda ayakta iken Rabbimizin üzerimizde tecelli eden sayısız nimetlerini düşünür, sonra bu nimetleri verenin huzurunda minnet ve şükranla eğiliriz. Ancak bu eğilmeyi de kafi bulmayız,

sonra kalkıp başımızı yere koyar, başımızla da minnetimizi dile getirmiş oluruz.

Başımızı şunun için yere koyarız. Baş bedenün tümünü idare eden en yüce varlığımız, en kıymetli organımızdır.

Bununla demiş oluruz ki:

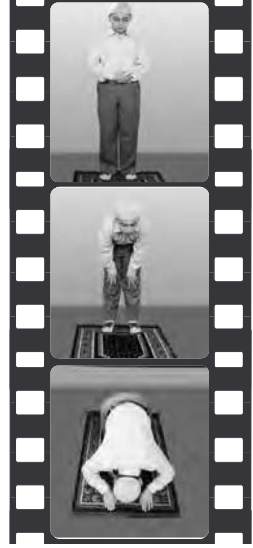
– Ey Rabbimiz, varlığımızın en kıymetli kısmı başımızdır. İşte huzurunda başımızı dahi yerlere sürüyor, sana olan minnet ve şükürümüzü en kıymetli varlığımızı yerlere koymakla ifade ediyoruz. Şayet başımızdan daha kıymetli bir organımız olsaydı onu da huzurunda iftiharla yerlere serer, minnet ve şükürümüzü onunla da ifade etmek isterdik.

Bu açıklamalardan sonra rehber turistin cevabı şöyle oldu:

– Tamam tamam. Biraz daha anlatırsan grubumuza burada namaz kıldıracaksın.

Bu sırada turistin biri Çelebi'ye yaklaşıp sordu:

– Bundan sonraki namazınız saat kaçta olacak? Anlattığınız manada bir namazı ben de aranızda karışıp kılmak istiyorum. Bana çok uygun geldi bu anlayış içinde ayakta durmak, eğilmek, başı yerlere koyup Yara-dan'a minnettarlığını ifade etmek. Bence de ibadet budur.

DİN GAYRETİ SAHİBİ YAŞAR TUNAGÜR HOCAEFENDİ...

Meşhur bir deyim vardır: Âlimin ölümü, âlemin ölümü.. şeklinde. Yaşar Tunagür Hocaefendi'nin vefatını da bu manada düşünebiliriz.

Ancak bugünkü nesil, onun ne kadar âlemin ölümü manasına gelebilecek âlimlerimizden olduğunu pek bilmeyebilir. Ama bizler onun en zor devrelerde vaizlik, müftülük, Diyanet İşleri başkan vekilliği gibi tüm yüksek kademelerdeki hakka sahip çıkan cesur hizmetlerini yakından biliyoruz. Özellikle risk alan icraatlarına dair müşahedelerimiz vardır. Onun hizmet anlayışındaki duyarlılığına ait ömür boyu unutamadığım bir cümlesini arz edeyim izin verirseniz...

1965'lerden sonraki devrelerde İstanbul'daki Laleli Camii'nde görevli idim. O da Diyanet İşleri başkan vekilliğini sürdürüyordu. Basından onun yapılan yanlışlara hemen müdahale edip cesur icraatlar yaptığını okuyordum. Kendisine özel bir mektup yazarak çevremizdeki bazı yanlışlıkları intikal ettirdim. Bunca işleri arasında benim yazdığım konuya pek de itibar etmeyeceğini de düşünmüştüm doğrusu.

Ancak bir hafta sonra Yaşar Tunagür Hocaefendi Ankara'dan kalkıp

İstanbul'a gelmiş, camideki safta yerini almıştı. Namazdan sonra yazdığım konuda benden etraflı bilgi aldı. Sonra da bu yanlışları önlemeyen görevliler için bir cümle kullandı. Ömür boyu unutamadığım cümlede şöyle diyordu:

– Ne olacak, gayret-i diniyyeleri yok adamların, gayret-i diniyyeleri!

Demek bütün ihmal ve başarısızlıkların sebebi, din gayreti eksikliği idi. Çünkü gayret-i diniyyesi olan kimseler görevlerini ihmal etmez, çevrelerindeki yanlışlara seyirci kalmazdı.

Bu olaydan sonra Yaşar Hocaefendi'yi görev aldığı tüm makamlarında hep bir din gayreti içinde gördüm. Bütün riskleri cesaretle üstleniyor, doğruları uygulamaktan çekinmiyordu. Anlaşılan onun bu gayret-i diniyye duyarlılığı biraz da hocası meşhur Hüsrev Efendi'den geliyordu. Hüsrev Efendi de bütün riskleri üzerine alarak o günlerde yasak olan öğrenci okutma hizmetini bazen evinin bir odasında, bazen de Fatih Camii'nin bir köşesinde sürdürmekten çekinmeyen bir din gayretine sahipti.

Yaşar Hocaefendi'nin imrendiğim bir diğer yanı da, 1924'te başlayıp 2006'da noktaladığı 82 senelik hizmet dolu örnek hayatını, çizgisinde hiçbir sapmaya uğramadan, din gayretinde en küçük bir kayba maruz kalmadan başladığı gibi bitirmiş olmasıdır... Doğrusu, hayatı, böylesine eksilmeyen bir gayret-i diniyye ile, başladığı çizgide bitirmeyi ben de gönülden arzu ederim.

Rabb'imiz geniş rahmetiyle karşılсын kendilerini...

HEKİMOĞLU'NU HAPİSTE İKEN ZİYARET

Telefonun öbür ucundan bir dost sesi:

– Hocam, arabamı bekliyorum. Az sonra gelecek, birlikte bir yere gideceğiz. Gelir misiniz?

Cevabım kesin:

– Sana o kadar itimat etmişim ki, nereye gideceğiz, demeye bile ihtiyaç duymadan evet, diyorum. Biliyorum ki sen beni yanlış yere götürmezsin.

Az sonra kapımızın önünde kırmızı bir araba duruyor, hemen komşum Dikmen Hoca ile iniyorum. Yerime otururken dost sesin sahibi şöförümüze takılıyorum:

– Eskiden gaza'ya atıyla çıkan gazilere ganimet taksiminde atıyla çıktığı için iki hisse verirlermiş. Sen de arabanla hizmettesin, inşaallah sevapta iki hisse alacaksın.

– Hocam, biz hisse filan düşünecek halde değiliz. Sadece Rabbimiz afsetsin yeter!..

Arabamız hızla Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ne yöneliyor ve karşıya geçince anlıyorum ki, o günlerde Şile'de hapiste bulunan Hekimoğlu'na gidiyoruz.

Sevincimiz bir kat daha artıyor ve birbuçuk saat kadar yeşillikler arasında yolculuktan sonra Şile Cezaevi'ne ulaşıyoruz.

Ancak bir şaşkınlıktır alıyor beni. Çünkü tel örgünün içinde bana hitab eden bir aksakallı zat:

– **Hocam buraya, buraya! diye sesleniyor.** Bu sesin sahibini tanıyorum tanımısına da. Aksakal ne zaman bu nur yüzle kucaklaşmış?

Evet, **Hekimoğlu**'nda, Rabbimizin azabından âzâd olma işareti olan ak sakalı görünce onun meşhur nüktesini hatırlatıyor ve takılıyorum.

– **Eskiden siz derdiniz ki, yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal. Şimdi ne bıyık var, ne de sakal. Tükür tükürebildiğin kadar. Nasıl? Aynı şeyi şimdi de söyleyebiliyor musun?**

– Hayır! diyor. Artık hem sakal var, hem de bıyık. Tükürecek yer kalmadı. Hem beni işte şu camiye imam yaptılar. Ben bütün gün burada Kur'an okuyor, çevreme nasihatlar da bulunuyorum. Artık saçlı, sakallı bir imam durumundayız.

Biraz duraklıyor, sonra tane tane ilave ediyor:

– **Maalesef ümid ettiğimiz kadar değil. Çünkü, eskiden hapishanelerde gözü, gönlü meşgul edecek menfi şeyler yokmuş. Müsbetini bulanlar hemen sahip çıkıyor, istifade ediyormuş. Şimdi ise her koğuşa bir televizyon yerleştirmişler. Üzülerek ifade edeyim ki, bu televizyonlar mahkûmları büyük çapta bozuyor, hatta üzüyor, hapis musibetini katmerli şekle sokuyor. En âdi sahneler, en cazip hayat şekilleri... Bunları seyreden mahkûm bakıyor ki, kendisinde bu hayatın hiçbiri yok, hepsinden de kısıtlı ve mahrum. Üzüntüsü bir kat daha artıyor, sıkıntısı kambur üstüne kambur şekline dönüşüyor...**

– Yani televizyonu eğlensinler, rahatlasınlar diye koyuyorlar ama, tam aksi mi oluyor, eğlenme yerine ızdırapları çoğalıp, ruhen bozulmalara mı sebep oluyor?

– Evet, tam öyle. Ruhî sarsıntılara bile sebep olabiliyor. Ahlâkî degenerasyonu getiriyor. O kadar ki bizi dinleme konusunda sabırsızlık hali geliyor, birkaç kelimeyi ancak ifade edebiliyorum. Hemen koşuyorlar televizyona...

– **Öyle ise senin de sıkılman söz konusu oluyor.**

– Ben biraz farklı buluyorum kendimi. Zira ben hapse düşmekle çok fazla bir şey kaybetmiş değilim. Kötü alışkanlıklarım yok ki, onların mahrumiyetinden sıkıntı çekeyim.

Nitekim Sağmalcılar Cezaevi'nde iken bana sahip çıkan bazı gençler sordular:

– **Ağabey, televizyon ister misin? Hemen yanına getirelim.**

– Aman ha! dedim. Ben televizyon, teyp, radyo falan istemem. Bana kitap verin.

– **Yemeklerden ne istersin, hemen yaptıralım.**

– Yemek de istemem. Sadece bir ekmek parçasıyla bir kaşar dilimi bana yetip de artıyor.

Bunu duyan genç, şöyle bir doğruldu da dedi ki:

– **Ağabey, sen zaten dışarıda da hapisteymişsin, burada kaybedecek bir şeyin yok ki! Sana ha dışarısı, ha içerisi!..**

* * *

– Burası da çok güzelmiş, havadar ve serin, diyorum.

– Şevket Eygi'nin cevabıyla cevap vereyim, diyor:

“En iyi hapishane, içinde bulunmadığın hapishanedir!”

– Ziyaretçilerle aran nasıl? diye soruyorum.

– Çok memnunum, araba araba geliyorlar, saatlerce burada sohbet ediyoruz. Beni yalnız bırakmıyorlar. Çok faydası oluyor.

* * *

Enteresan şeyler anlatıyor. Vedalaşarak ayrılıyor. Arkadaşımızın eline uzattığı Yeni Ümit dergisine bakarak O içeriye yöneliyor, biz de arkamıza baka baka dışarıya uzanıyoruz. Ama gönlümüz yıkık, kalbimiz buruk...

YALNIZ YAŞAYAN MÜSLÜMANLA, HİZMETTE YERİ OLAN MÜSLÜMANIN FARKI

Vefat etmiş babasının hatmi için çağırmıştı bizi. Odada apartman komşularından başka cenaze teşkilatından gelmiş hatim okuyucuları vardı. Hatim okundu, ilahiler söylendi, sonra helvalar yendi, cenaze hocaları da zarflarını ceplerine koyup gittiler.

Bu sırada cenaze sahibinin yüzünde bir huzur ve rahatlık hissediliyordu. Nitekim kulağıma eğilerek söylediği söz şuydu:

– Son vazifemizi de yaptık, hatmi de okuttuk. Babamı memnun edecek başka bir şey kalmadı artık.

İyi niyetli evlâdın bu sözünü teyid edecek birşey söyleyemeyişimden olacak ki:

– Yanlış mı konuşuyorum yoksa? diye sormak ihtiyacı duydu.

– Hayır, dedim, yanlış konuşmuyorsun, ama ben, zihnime takılan bazı hususları ifade edeyim, doğrusunu siz bulun.

– Buyurun, sizi dinliyorum, dedi.

Bizde bir ölçüde vaizlik de söz konusu olduğundan başladık anlatmaya:

– Kanaatıma göre, siz sadece şahsî hayatını yaşayan dindarlardansınız. İslâmî hizmet çevreleriyle pek alâkanız yoktur.

– Nereden bildiniz bunu?

– Rahmetli için okuttuğunuz hatimden. Baksanıza, hatiminizi ancak parayla okuyanlara okutabiliyorsunuz!

Halbuki, İslâmî hayatınızı yaşarken, İslâmî hizmetlerle alâkalı çevrelerle tanışıp, bir hizmetin ucundan bucağından tutmuş olsaydınız, bu dünyada sizin de yaşadığınızı İslâm’a hizmet eden mü’minler bilselerdi; herhalde böyle günlerde sizin hatiminizi gönüllü okur, Allah rızâsı için, duânızı da yaparlardı.

Bu, meselenin bir cihetidir. Bir diğer husus da şudur:

– Bir babanın evladından memnun olması; ölümünden sonra parayla hatim okutulması, helva yedirmesiyle sağlanacağı kanaatı da yanlıştır.

Âhîret aleminden yavrularını seyreyleyen ana babalar, üç halde yavrularından memnun olur, huzur duyarlar:

– Birincisi: Yavrularının namazını kılması, haramı, helalı birbirinden ayırması, yani salih bir evlad olması.

– İkincisi: Ana, babanın akraba ve dostlarını ziyaret edip, onları memnun etmesi.

– Üçüncüsü: Ana baba adına hayırlar yapması, sadakalar vermesi, İslâmî hizmetlere yardımda bulunmasıdır.

Ölmüş ana babasını kendinden razı kılmak isteyen bir evladın, yerine getirmesi gereken üç şart bunlardır.

* * *

Bu sohbetin üzerinden çok zaman geçmedi, bazı gençler yanıma geldiler:

– Hocam, filanca ağabeyin babası vefat etmiş, hatim okuyoruz, siz hangi cüzleri alırsınız?

– Ben cüz okumuştum.

– O, bir başka grubun okuduğu hatimdi. Şimdi de biz okuyoruz, bizim arkadaşların okuduğu hatim bu.

– Siz hatim okuduğunuz merhumu gördünüz mü?

– Hayır, görmedik. Ama oğlunu İslâmî hizmetleriyle tanıyoruz. Onlar ailecek İslâm’a hizmet eden insanlar. Böyle fedakâr ve feragat sahibi insanlara aylarca hatimler okusak azdır, bırakmayız onları kendi başlarına.

* * *

Ne dersiniz? Bizleri de, parayla hatim okuyan cenazeciler mi bekliyor?

Yoksa içinde yerimizi aldığımız İslâmî hizmet ehilleri, cemaat mensupları var mı?

